

confrontation

The Battle Between
The Ark of the Covenant
and the Mark of the Beast.

"Truth shall spring out of
the earth."
(Psalms 85:11)

"For nothing is secret, that shall
not be made manifest: neither
any thing hid, that shall not be
known and come abroad."
(Luke 8:17)

Rebecca Samsing

Konfrontace

Bitva mezi truhlou smlouvy a znamením šelmy.

- Červeně značené texty odkazují na biblické citace
- Zeleně označené texty odkazují na další odkazy v jiných knihách, nebo poznámky vydavatele

Biblické texty jsou převzaty z bible Kralické, pokud není uvedeno jinak.

Konfrontace

Bitva mezi truhlou smlouvy a znamením šelmy.

Od Rebecca Samsing
NORSKO - 2002

Do angličtiny přeložili:
Aaron and Linn Marita Sen
Carl Erik Tengesdal
Rebecca Samsing

Český překlad – Marcela Folbrechtová
Vydal - M. Latka
Korektura – Lukáš Sabela
Vydal a tiskl Duotisk Latka s.r.o.
Foto: R. Wyatt, R. Samsing, J. Gray, M. Latka

Confrontation - The Battle Between the Ark of the Covenant and the Mark of the Beast -

Více na:

www.thirdangelsmessage.com

E-mail: tts@thirdangelsmessage.com

pro českou zemi: www.b-a-n.cz

E-mail: duotisk@centrum.cz

Původní název knihy: Kampen mellom Paktens ark og dyrets merke.
Tisk v r. 2001, Norsko ISBN 82-995740-0-5. Knižní druhé vydání.
Kniha je doplněna o osobní výzkum M. Latky.

Aaron Sen (Anglie)

<http://www.covenantkeepers.co.uk>

aaron@covenantkeepers.co.uk

Zvláštní poděkování patří:

Aaronovi a Linn Maritě Sen za skvělou práci, kterou odvedli při překladu této knihy.

Děkuji také Carlu Erikovi za to, že vždy pohotově poskytl pomoc, když bylo třeba.

Dále díky všem, kteří pomáhali s opravováním angličtiny. Vaší pomoci si velmi cením.

Nejvíce bych však chtěl poděkovat Bohu za to, že mi umožnil napsat tuto knihu a dal mi znalosti z teologie, bez nichž bych tuto knihu nikdy nepřivedl na svět. Vezmu-li navíc v úvahu mé nedostatečné vzdělání, dřívější problémy se čtením a učením se, tato kniha je jeden malý zázrak.

Tímto se stává povzbuzením pro všechny, kteří nemají žádné nadání, že mohou věřit v Boží moc schopnou změnit i vyléčit člověka, a tato Boží moc dá sílu najít v životě smysl i tomu nejmenšímu z nejmenších.

„Vidíte jistě povolání své, bratři, že nemnozí moudří podlé těla, nemnozí mocní, nemnozí urození. Ale což bláznivého jest u světa, to vyvolil Bůh, aby zahanbil moudré, a to, což jest u světa mdlé, vyvolil Bůh, aby zahanbil silné. A neurozené u světa a za nic položené vyvolil Bůh, anobř kteréž nejsou, aby ty věci, kteréž jsou, zahladil. Proto aby se nechlubilo před obličejem jeho žádné tělo. Vy pak jste z něho v Kristu Ježíši, kterýž učiněn jest nám moudrost od Boha, i spravedlnost, i posvěcení, i vykoupení, aby jakož jest napsáno, kdo se chlubí, v Pánu se chlubil.“

(1. Korintským, I. kap., 26. – 31. verš)

Všechny autorská práva vyhrazena. V případě zájmu kontaktujte vydavatele na:

DUOTISK@centrum.CZ

Na toto dílo se vztahuje autorský zákon a bez souhlasu vydavatele je zakázáno šířit tuto knihu, nebo její texty bez souhlasu vydavatele.

ISBN 82-995740-4-8

Předmluva

Evoluce a ateismus nabírají v současné době v mnohých křesťanských zemích stále více na popularitě. I přes neutuchající víru v evoluci se ale tyto země, stejně jako i jiné národy ve světě, přece jen označují za země křesťanské. Jeden muslim jednou řekl, že stav, ve kterém se nachází západní civilizace, dokazuje, že ani křesťanství nemůže vyléčit tento nemocný svět. Lze ale vinu shazovat na křesťanství? Není chyba na naší straně tím, že jsme opustili naši víru? Že jsme opustili „staré stezky“?

Mnoho ateistů provokuje křesťany otázkami typu: „Pokud Bůh doopravdy existuje, proč se tedy na posledních 2000 letech tak odmlčel?“ Odmlčel se opravdu? Učíme se z knížek dějepisu, jejichž autory jsou často ateisté, a postupně jsme si na jejich myšlenky zvykli. Nově příchozí generace jsou k Bohu mnohem laxnější a nepřátelštější než kterákoli generace předchozí. Vznikají stále nová a nová křesťanská seskupení se spoustou nových a různých teorií a učením. Víme dnes ještě vůbec, co je pravda? Nebo jsme ji již nadobro ztratili? Co vlastně znamená pojem „opravdový křesťan“? Kdo je Bůh a co v dnešní době dělá? Chováme se podle toho jak mluvíme a propagujeme? Než něco vykonáme, ptáme se sami sebe, zda by tak učinil i Kristus na mém místě?

Možná, že Stvořitel nebyl zase tak němý oněch posledních 2000 let. To možná my jsme si zacpávali uši nebo jsme ho nedokázali slyšet. Nyní vidíme boj ve viditelných nálezech ve světě a nedůvěrou v ně. Ukazují nám, jak dalece je Bůh ochoten pomoci člověku směřujícího k vlastní sebekázce.

Ke konci 70. let dvacátého století bylo slyšet hlas, který orodoval za otevření očí lidí. Americký amatérský archeolog Ron Wyatt věnoval celý svůj život tomu, aby světu přinášel důkazy o pravdivosti příběhů a zázraků, o nichž se píše v Bibli.

Počátek můžeme nalézt v okamžiku, kdy se v Araratských horách na severovýchodě Turecka našel předmět ve tvaru člunu. Toto podivuhodné uskupení leželo jakoby vsazené do země a jak vysvětluje Wyatt a jak mohou dosvědčit i obyvatelé žijící v této oblasti, brzy nato mělo dojít na tomto místě k velkému zázraku.

Ron Wyatt se modlil k Bohu a prosil Ho, aby – pokud je to Jeho vůle – svět spatřil důkaz zde pohřbený, a aby mu uvěřil. Bůh by musel celou formaci vyzvednout ze země, aby ji odkryl, a Wyatt poté mohl světu potvrdit, že se jedná o skutečnou Noemovu archu. Zdálo se, jakoby Bůh čekal na někoho, kdo by bojoval za Jeho věc, a tak Ronu Wyattovi odpověděl na jeho modlitby velkým zahřměním.

V roce 1978 zasáhlo tuto oblast Turecka zemětřesení. Předmět ve tvaru člunu tím byl posunut vzhůru ze země o celých sedm metrů. To stačilo na zahájení archeologických vykopávek, které by potvrdily, že se jedná o starobylou loď vytvořenou lidmi. Při tomto zemětřesení nebyl nikdo z místních obyvatel zraněn. Tito lidé vysvětlovali, že onoho dne, kdy přišlo zemětřesení, si všimli zvláštního stříbrného zabarvení oblohy. Byli zvědaví, co se děje, a proto vyšli ven ze svých domovů, aby se podívali na tento zvláštní nebeský úkaz. Právě v té chvíli došlo k zemětřesení; země se zachvěla, ale nikomu se nic nestalo.

Turecké úřady zřídily u archy archeologické stanoviště a později i turistické středisko. Naleziště bylo pečlivě prohledáno. Nejuznávanější turecký archeolog, prof. Dr. Ekrem Akurgal, bez sebemenších pochybností prohlásil: „Rozhodně se jedná o loď, starobylé plavidlo ..., které se musí zachovat do budoucna ...“, a rozměry lodi přesně odpovídají popisu v bibli. (více v samostatné knize o Noemově arše v českém vydání)

V současnosti se však středisko netěší takovému zájmu, jaký by odpovídal významu tohoto nálezu. Svět nejeví o tento objev zájem. Možná, že se mu nehodí do jeho dějepisného konceptu. Ačkoli i větší mediální skupiny jako je CNN o příběhu informovaly, objev překvapivě nevzbudil moc pozornosti. I jedny z hlavních novin v Norsku, které se kdysi rozhodly přinést reportáž o tomto objevu, daly nakonec přednost nějaké vraždě ze severu země. Ne jiná je situace i v ČR a jiných zemích, kde média upřednostňují krádeže, vraždy a jiné „zajímavější“ zprávy.

Masivní artefakt, který je neměnným svědkem velkého Božího zázraku, tam stále leží. Ron Wyatt později učinil další objevy, které také svědčí o zprávách z bible. Města Sodomu, Gomoru a okolí zničil Bůh ohněm a sírou, protože jejich obyvatelé byli nesmírně krutí a bezbožní. Ještě dnes lze tato města spatřit. Přesně tak, jak se praví v bibli: „**Sírou a solí vypálenou všecku tu zemi, a že se nemůže sít, ani co vzcházeti, ani jaké byliny růsti na ní, rovně jako na místě, kdež jest podvrácena Sodoma a Gomora, Adama a Seboim, kteréž podvrátil Hospodin v hněvě svém a v prchlivosti své.**“ (5. Moj. 29:23)

„**A města Sodomských a Gomorských v popel obrátiv, podvrácením potupil, příklad budoucím bezbožníkům ukázav.**“ (2. Petr 2:6). Celé čtvrti těchto měst zůstaly dosud nedotčeny. Stavby stojí jako přibité, jen jsou celé z popela, vrstvička po vrstvičce. Tento popel obsahuje miliony kuliček síry, které se na této planetě v této podobě vyskytují naprosto ojediněle. Navíc města stojí přesně tam, kde to popisuje bible. Opět je však navštívil relativně nízký počet lidí. Zdá se, že tyto objevy nevzbuzují zájem pro svět, a to dokonce i svět křesťanský. Na to, aby se vyplnila slova bible, že budou tyto pozůstatky uchovány jako příklad pro budoucí generace, musí být splněna podmínka jejich uchování do dnešního dne, což je splněno formou těchto archeologických nálezů.

Na místě, kde Izraelité zázračným způsobem překročili Rudé moře a kde se Egypťané utopili, objevil Ron Wyatt korálem porostlé pozůstatky egyptské armády. Kola válečných vozů i jejich kostry, koňské i lidské ostatky, vše na jednom místě spočívající na dně moře. Kdokoli si může vzít potápěčskou výstroj a podívat se na podivuhodnou podvodní stezku, na níž leží pozůstatky egyptské armády. Kdokoli si může sám sobě přinést důkaz o tomto biblickém příběhu, ale křesťanů, kteří cítí potřebu učinit tento objev pro upevnění víry v bibli, je velmi málo! Navíc zapomínají na to, že možná takové objevy zbytek světa potřebuje, aby i on uvěřil.

Bible zaznamenává příběh Josefovův, ve kterém postavil několik velkých zásobníků na obilí a tím zachránil celý Egypt od sedmiletého hladomoru. Dodnes existují egyptské nápisy, jež stvrzují pravdivost tohoto biblického vyprávění, stejně jako existují i jámy, ve kterých bylo obilí uloženo. Přítomnost Mojžíše a Josefa v Egyptě jsou zaznamenány egyptskými hieroglyfy a mohly by jednoduše přesvědčovat lidstvo o pravdivosti bible. To se ale nehodí egyptologům a jejich způsobu uvažování. Hieroglyfy byly skryty, utajeny a klíčové hrobky uzavřeny.

I hroby a jiné pozůstatky Izraelitů na hoře Sinaj v Saudské Arábii byly rychle zahlazeny. Saudskoarabské úřady postavily kolem celé této zóny plot, na němž visí cedule s přísným zákazem vstupu.

Svět v zoufalství volá Boha, ale když se Bůh ozve, jediné, na co narazí, jsou odvrácené tváře a nedůvěra. I přes obrovské množství důkazů, které Bůh nevěřícímu světu poskytl, nechal si ten nejzásadnější objev nakonec. Ale bude mu i tentokrát svět naslouchat? Co myslíte? Objev Truhly smlouvy, která v sobě ukrývá Desatero přikázání napsaných Božím prstem na hoře Sinaj, přinesl s sebou nepřeberné množství různých reakcí.

Cesta k tomu, aby svět uviděl ony záhadné kamenné desky, je nyní otevřená. My bychom k této události chtěli přispět tím, že se o obsah této knihy v kostce podělíme s co největším počtem lidí. (Podrobný popis celé problematiky truhly je popsán detailně v knize Truhla smlouvy od J. Graye) Tak všichni pochopí, co se děje, až se to stane. Otázkou ovšem zůstává, zda jsme teď, ve dvacátém prvním století, připraveni naslouchat Božímu hlasu.

Dalším znepokojujícím faktorem je, že když se tyto informace objevily v českém prostředí, vyvolalo to bouřlivou až agresivní reakci, a to kupodivu převážně z řad věřících křesťanů. Tito „rádoby“ křesťané si ani nepřipustili fakt slušné konverzace a diskuze. Namísto slušné rozpravy nebo studia tohoto tématu s pyšnou arogancí smetli tyto informace ze stolu jako fantasmagorické a nesmyslné. Aniž by podali jediný slušný „protidůkaz“, vystupují proti tomuto se vši horlivostí a nenávistí. (Viz např. článek na webových stránkách Církve adventistů sedmého dne Brno-střední a jiných) Nemají ani natolik slušného křesťanského vychování, aby se za svůj názor postavili tváří tvář, ale pracují skrytě a ze zálohy jako zloděj. Místo radosti z nového evangelijního meče, kterým by rozetnuly nevěrectví, se tohoto nástroje vzdávají. Tím se de facto přidávají na stranu nevěry, poněvadž svým negativním postojem k těmto objevům vlastně popírají existenci těchto skutečných biblických událostí, které jsou v bibli popsány. Otázkou pak zůstává, čemu tito „papíroví“ křesťané věří, když ne bibli. Celých 2000 let zde křesťanské lidstvo čekalo na podobnou příležitost, jakou má nyní, a když má možnost ji uchopit a použít ke slávě Boha a jeho zázraků popsaných v bibli, tak se z nepochopitelných důvodů toho samo vzdává nebo zalekne. Pripusťme si, že křesťanství obecně se nachází v několikaleté krizi a doba, kdy se hledajícímu člověku poukazovalo na stvořitelské dílo, přírodu, nebesa nebo vesmír jako evangelizační pomůcku, je v dnešní době tabletů, laserů a špičkové moderní techniky všeho druhu, nedostačujícím prvkem. Doba pokročila a s ní i metody a způsoby evangelizace. Lidem již dneska nestačí to, co bylo postačující před 50-ti léty, či ještě dřív. A Bůh to dobře věděl. Dnes vidíme všeobecný úpadek v křesťanstvu jako celku. Snížily se laťky pro posuzování, co je ještě dobré a co ne. Posunula se hranice tolerantnosti ke hříchu, snížila se citlivost ke zlému. Jen za cenu kompromisu a zachování celistvosti sborů a církví, protože bez těchto ústupků by dnes již celé sbory buď vymřely, nebo neexistovaly. Nedaří se evangelizovat dostatečným způsobem, protože k tomu chybí dlouhodobě mocné nástroje, jež by nevěřící lidi přivedly natrvalo do těchto společenství. Statisticky je prokázáno, že tato společenství přežívají jen díky starším členům, kteří za cenu kompromisů drží své děti a ti zase své děti v těchto společenstvích. Toto je ovšem předmětem jiného uvažování. Zde máme k dispozici mnou osvědčený evangelizační nástroj, a to biblickou archeologii. Za dobu mnoha let, kdy se ji snažím představit lidem v celé ČR, mám bohaté úžasné zkušenosti s touto prací. Uskutečnilo se nespočet úspěšných přednášek, vydalo množství DVD, knih, atp. Vzhledem k rozsáhlosti této práce jsem požádal a oslovil české církve o pomoc při této práci, stejně jako i sdělovací média, rozhlas, ministerstvo kultury atd. Ani jeden z nich na mou prosbu nereagoval. Všichni tuto práci a objevy odsoudili jako falešnou a špatnou. Naopak jsem zažil stejnou kritiku toho nejhoršího zrna a špinění jak Wyatt a jeho spolupracovníci, tak i zejména mne jako osobu, která si dovolila tuto práci předložit v neziskové formě jako osvětu široké veřejnosti.

Naopak se našli někteří takoví, kteří s fanatickou vírou tyto objevy přijali a jejich fantazie zašla tak daleko, že mi jeden věřící člověk tvrdil, že právě on je vybrán k tomu, aby vyzvedl truhlu smlouvy pod Golgotou, neboť mu to řekl Ježíš a já jsem již „odepsán a ujel mi vlak.“ I nad tímto druhem fanatismu a pýchy, jako opakem toho prvního nelze nic jiného konstatovat, než se pousmát...No prostě lidé i společenství jsou různá a nezbývá než jim projevit soucit.

Možná se u všech projevila jejich pýcha a „patent“ na biblické výklady, možná nadutost, možná něco zcela jiného, o čem nemám tušení. Jedno však vím určitě. I kdybych se mylil, nikoho to neopravňuje mne tímto způsobem nekřesťansky napadat, lhát, pomlouvat, kritizovat a odepisovat, protože to není znakem Kristovy lásky! Abych předešel falešnému podvodu, sám osobně jsem uvedené lokality s těmito objevy dávno před začátkem této práce procestoval a ověřil v rámci svých omezených možností. Držel jsem se jen faktů a do těchto objevů jsem nezatahoval žádnou teologii či náboženské učení. Chtěl jsem, aby se tyto nálezy držely jen ověřených skutečností. V Nuweibě jsem třeba najal potápěče, kteří podle zadaných souřadnic od J. Graye hledali pozůstatky po přechodu Židů přes Rudé moře. Tito potápěči byli nevěřící lidé, tedy nebyli zatíženi předpojatostí k těmto objevům. Byli tudíž nezaujatí, a přesto se po této zkušenosti a práci na tomto výzkumu, stali z nich věřící lidé. Podobným způsobem jsem postupoval u všech prověrek těchto nálezu. Sírné koule, které jsem přivezl se Sodomy a Gomory, jsem nechal laboratorně zkoumat ve státní chemické zkušebně s atestem. Vždy bylo mou prioritou nezaujatost a objektivita. Po příjezdu a zpracování jsem vše pravdivě uveřejnil. Kdo bude chtít, vždy si najde nástroj, jak tyto objevy pošpinit nebo nějakým jiným způsobem znemožnit. Proto platí i zde přísloví: Kdo chce psa bít, hůl si vždycky najde. Úsudek nechám na samotném čitateli dalších řádků. Kniha je kompilována s mými osobními výzkumy a poznatky, které jsem učinil.

Část I.

Truhla smlouvy

Umělecké podání archy, založené na podrobném popise Rona Wyatt. Ztvárnil Jim Pinkoski.

„Udělají také truhlu z dříví setim. Půl třetího lokte bude dlouhost její, půl druhého lokte šířkost její, půl druhého také lokte vysokost její.

A obložíš ji zlatem čistým, vnitř i zevnitř obložíš ji; a uděláš nad ní vůkol korunu zlatou.

Sliješ k ní také čtyři kruhy zlaté, kteréž přiděláš ke čtyřem úhlům jejím, dva totiž kruhy po jedné straně její, a dva kruhy po druhé straně její.

Uděláš k tomu i sochory z dříví setim, a obložíš je zlatem.

I uvlečeš sochory do kruhů po stranách té truhly, aby na nich nošena byla truhla.

V kruzích té truhly budou bývati sochorové; nebudou vytahováni z nich.

A dáš do truhly svědectví, kteréž dám tobě.

Uděláš i slitovnici z zlata čistého. Půl třetího lokte bude dlouhost její, půl druhého pak lokte šířkost její.

Uděláš také dva cherubíny zlaté, z taženého zlata uděláš je na dvou koncích slitovnice.

Uděláš pak cherubína jednoho na jednom konci, a cherubína druhého na druhém konci; na slitovnici uděláte cherubíny na obou koncích jejích.

A budou míti cherubínové křídla vztažená svrchu, zastírajíce křídly svými slitovnici, a tváři jejich obráceny budou jednoho k druhému; k slitovnici budou tváři cherubínů.

Dáš pak slitovnici svrchu na truhlu, a do truhly vložíš svědectví, kteréž dám tobě.“

Úvod

Náš příběh začíná.

Když v r. 1978 odcestoval Ron Wyatt se svými dvěma syny na Sinajský poloostrov, měl již za sebou zkušenosti s prací na několika biblických archeologických objevech. V té době byl Sinajský poloostrov ještě okupován Izraelem. Jediný způsob, jak se dostat k Rudému moři, kde se chtěli potápět, vedl přes Izrael. Ron Wyatt si nejdříve prostudoval historii odchodu Izraelitů z Egypta a zaměřil se na oblast, která odpovídala popisu z bible jako místo, kde Židé překročili Rudé moře. Jeden z nejznámějších příběhů v bibli je právě ten o Mojžíši, jak s egyptským vojskem v patách vede Izraelský národ pryč z Egypta. Když dojdou na okraj Rudého moře, stojí náhle tváří v tvář tvrdé realitě – je jim jasné, že nemají úniku. A právě ve chvíli, kdy se smíří s tím, že je vše již ztraceno, Mojžíš pozvedne svou hůl a Bůh učiní zázrak. Před očima všech rozdělí moře na dvě poloviny. Tímto způsobem Židé přejdou přes Rudé moře, rozestoupené po obou stranách, jakoby se voda proměnila v pevné zdi. Egyptské vojsko, které se za nimi vydalo, již však bez úhony neprošlo. Z obou stran se na něj svalila voda; moře spojené v jeden celek tak pod svou hladinou pohřbilo celou egyptskou armádu i s faraónem a s celou jejich výstrojí.

Ron Wyatt se svými dvěma syny, Dannym a Ronnym, odjel do města Nuweiba al Muzeina na Nuweibské pláži. Na tomto místě chtěl na dně moře hledat pozůstatky po armádě, která tehdy navždy zmizela. Muzeinah znamená v překladu „Mojžíšovo otevření“. Ron Wyatt objevil několik důkazů o tom, že se skutečně nachází na místě, kde se tenkrát mělo vše odehrát. Pokud Izraelité překročili Rudé moře zde, slavná hora Sinaj se musela nacházet v Saudské Arábii a ne na dnešním Sinajském poloostrově. Bible uvádí, že Mojžíš se měl vrátit s Izraelským lidem na místo jeho bývalého útočiště, čili místo, kde se čtyřicet let skrýval, aby unikl hněvu faraóna. Ron Wyatt tím pádem věděl, že hora Sinaj musí být mimo dosah Egypta. Místo, které dnes nese název hory Sinaj na stejnojmenném poloostrově, se nachází v blízkosti egyptských kontrolních stanovišť existujících v době Mojžíšově. Toto místo bylo též v blízkosti chrámu, který nechal postavit egyptský princ Hatshepsut. Bylo nemožné, aby se zde Mojžíš ukrýval po dlouhých čtyřicet let, aniž by se o něm někdo nedozvěděl. Navíc ono místo v Saudské Arábii, jež Ron Wyatt považuje za pravou horu Sinaj, je v Madianu. Tento biblický Madian byl název pro místo, kde se Mojžíš čtyřicet let skrýval a na stejné místo pak zavedl i svůj izraelský lid.

Ron Wyatt objevil v Rudém moři již dříve několik kol válečných vozů, která byla pokryta korálem. Jejich stáří lze datovat do doby, kdy Mojžíš se svým lidem moře překročili. Během potápění v r. 1978 utrpěl Ron Wyatt těžké popáleniny od slunce a musel svou expedici odložit. Jeho stav byl tak vážný, že kvůli otokům na nohách si nemohl ani nasadit potápěčské ploutve. V té době byly možnosti přenocování v této oblasti velmi omezené. Kvůli Ronovu stavu se rozhodli vrátit se do Jeruzaléma a počkat na zpáteční let z Tel Avivu tam.

Wyatt, zklamaný výsledkem expedice, posedával v hotelu, dokud otoky na nohách trochu nepolevily. Ihned poté, jakmile to bylo možné, vydal se na procházku po okolí u severní zdi Jeruzalémského starého města.

Zatímco se bavil s jedním místním představitelem pro římské starobylé památky, stalo se mu něco, co ještě nikdy předtím nezažil. Když zastavili u jednoho starého kamenolomu, který někteří znají jako „Kalvarijský sráz“ („The Calvary escarpment“), Wyatt zvedl ruku a ukázal na místo sloužící jako skládka. Z jeho úst vyšla tato slova: „Tam je Jeremiášova jeskyně a v ní se skrývá truhla smlouvy.“ Byl v šoku. Co jsem to řekl?, ptal se sám sebe. Jakoby někdo vedl jeho ruku a vyřkl ta slova skrze něj! Nikdy předtím ho ani nenapadlo zabývat se hledáním truhly smlouvy. Muž, který Rona Wyatta doprovázel, byl překvapen. Slíbil mu, že se pokusí opatřit písemné povolení pro vykopávky. Navíc mu zařídil ubytování a stravu zdarma. Wyattovi bylo jasné, že se jedná o něco naprosto ojedinělého a začal s vykopávkami teprve až trochu více porozuměl, co se stalo. Celý incident mu připadal jako něco „nadpřirozeného“ Protože věděl, že původcem nadpřirozena můžou být i mocnosti zla, chtěl si být jako křesťan jistý, že za touto nadpřirozenou příhodou je opravdu Bůh a nic jiného. Proč by měl ležet nejposvátnější z izraelitských pokladů právě pod touto skládkou? Wyatt cítil, že na nějakou dobu musí nabídku tohoto muže odmítnout. Musel se vrátit do Tennessee v USA a začít naprosto vážně bátat po stopách největšího ztraceného artefaktu světa z doby starověku.

Ron Wyatt při archeologickém výzkumu v Zahradní hrobce v Izraeli.

Truhla smlouvy

Izraelité

Když Židé vedení Mojžíšem utekli z Egypta do Madianu, utábořili se na hoře Sinaj. Po několik stovek let života v Egyptě zapomněli tito lidé mnohé z toho, co je o Bohu, jenž stvořil svět za šest dní, naučili jejich předkové Abraham, Izák a Jákob. Tito lidé se jmenovali „Izraelité“ po Jákobovi, neboť pocházeli z jeho dvanácti synů. Mojžíš v knize Genesis zaznamenává, že Bůh dal Jákobovi nové jméno poté, co „se utkal s Bohem“. Jákoba mučil strach, že se mu jeho vlastní bratr pomstí na životě za nespravedlnost, které se Jákob o čtrnáct let dříve dopustil. V jeho zoufání se upnul na Boha a věřil, že Bůh mu jeho dřívější přestupek proti bratrovi odpustil. Poté co s Bohem celou noc zápasil, Bůh mu řekl,

„I dí: Nebude více nazýváno jméno tvé toliko Jákob, ale také Izrael; nebo jsi statečně zacházel s Bohem i lidmi, a přemohls.“
(1. Moj., 32. kap., 28. verš)

Mojžíš

I když hodně Izraelitů zapomnělo většinu učení svého Boha, zůstali někteří, kteří si uchovali víru svých předků. Jednou z nich byla i žena, jež je potomkem Leviho, jednoho z dvanácti synů Jákobových. Jmenovala se Jochebed. Izraelitům bylo umožněno, aby se jim za Josefa, nejmladšího syna Jákobova, dařilo v Egyptě dobře. Josef zaujímal v Egyptě politicky nejvyšší možný post, druhý nejvýznamnější po faraónovi. V té době panoval v Egyptě faraón Džoser a ten zdědil ohromnou moc, když mu lidé prodali svůj majetek v době sedm let trvajícího hladomoru, který sužoval zemi. Několik generací po Džoserovi se k moci dostali noví faraóni z jižního Egypta. Původně si Izraelitů a jejich náboženství díky Josefově vysokému postavení v Egyptě vážili, ale když se situace změnila, začalo jejich hojné utlačování. Kvůli obavám, že by Izraelité získali příliš velkou moc a jednoho dne by se ujali vlády, se nový faraón rozhodl, že veškerým potenciálním problémům s tímto národem by mohl zabránit tím, když nechá vyvraždit všechny narozené izraelské chlapce.

Jochebed v té době porodila chlapce Mojžíše a snažila se ho co nejdéle schovávat. Její modlitby, v nichž prosila Boha o pomoc, byly vyslyšeny. Bůh zařídil, aby faraónova dcera našla děťátko v košíku v rákosí na břehu Nilu. Jeho starší sestra, která Mojžíše hlídala, přistoupila k princezně a poprosila ji, aby dovolila matce o chlapce pečovat. Faraónova dcera souhlasila a tak Jochebed své dítě asi do jeho dvanácti let vychovávala v židovské víře. Tento chlapec se stal korunním princem, ale kvůli tomu, co ho naučila jeho skutečná matka Jochebed, odmítnul, aby byl ztotožňován se svou pestounkou. Bible nám říká:

„Věrou Mojžíš, dorostlý již jsa, odepřel slouti synem dcery faraonovy.“
(Židům 11. kap., 24. verš)

Jelikož Mojžíš zastával v Egyptě velmi vysoké postavení, mnoho Izraelitů doufalo, že je vysvobodí z otroctví. Situace se postupně vyostřovala, protože Mojžíš nechtěl zapomenout na identitu svého národa. I faraónovi došlo, jaké potenciální nebezpečí by představoval Mojžíš pro budoucnost Egypta, kdyby zdědil trůn. K vyhrocení událostí došlo poté, kdy Mojžíš, ve snaze chránit izraelského otoka, zavraždil jednoho Egyptana. Byl tímto činem nucen ze země utéci. Věděl, že to, co udělal, je pro faraóna nepřijatelné. Aby to nebylo málo, někteří Izraelité navíc prokázali silný odpor k faktu, že by ho měli přijmout za svého „prince a soudce“ (Exodus 2:14). To vše těžce dosedalo na Mojžíšova bedra, až nakonec ztratil

veškerou svou odvahou. Když i jeho vlastní lidé byli proti němu, jak by jim mohl pomoci ze zajetí? Ve strachu z faraóna a s malou podporou od svého lidu uprchl Mojžíš do Madianu, kde zůstal 40 let, teprve pak se vrátil do Egypta jako osmdesátiletý stařec. V Madianu žil klidným a bohabojným životem jako pastevec pro kněze, jenž se nazýval Jethro. Po nějaké době se Mojžíš oženil s jednou z Jetrových sedmi dcer. Synovi, který se jim narodil, dal jméno Gershom. V době ukrývání v Madianu napsal biblickou knihu Genesis, která pojednává o událostech z prvních dějin světa – stvoření světa, velká potopa a archa Noemova, spletení jazyků na Babylonské věži a další příběhy, které zažili jeho předci. Historie předávaná ústně z generace na generaci, kterou jeho matka předala i jemu.

Po určitém údobí Bůh Abrahamův, Izákův a Jákobův povolal Mojžíše, aby se odebral do Egypta a vrátil se zpět se všemi potomky Izraele. Tento vzkaz dostal Mojžíš od hlasu v hořícím keři. Mojžíš se tázal:

„I řekl Mojžíš Bohu: Aj, já půjdu k synům Izraelským a díím jim: Bůh otců vašich poslal mne k vám. Řeknou-li mi: Které jest jméno jeho? co jim odpovím?
I řekl Bůh Mojžíšovi: JSEM, KTERÝŽ JSEM. Řekl dále: Takto díš synům Izraelským: JSEM poslal mne k vám.“
(2. Moj., 3. kap., 13. – 14. verš)

Zákony

„JÁ JSEM“ slíbil Mojžíšovi, že s ním zůstane a že mu bude v jeho úkolu, v němž měl vyvést několik stovek tisíc lidí z egyptského otroctví, pomáhat. Když se Mojžíš vracel na místo, kde se s „JÁ JSEM“ setkal, měl se sebou přivést Izraelity. Pod dobu celého exodu z Egypta Izraelity doprovázel „JÁ JSEM“, zahalený přes den za mrak a v noci do ohně.

Potomků Izraele bylo mnoho a většina z nich kvůli útlaku, který Izraelité zažili v Egyptě, zapomněla, co víra v Boha obnáší. První věc, která jim byla připomenuta, byl Sabbat (sobota). Den, který Bůh prohlásil za svatý, poté co zemi v šesti dnech stvořil. Sedmý den určil za den odpočinku.

Sedmý den týdne měl být památníkem Boha, který stvořil zemi. On – Stvořitel – měl být uctíván jako jediný pravý Bůh. Jelikož tento den byl poznávacím znamením toho, jakého Boha uctívali, bylo důležité je naučit, že odpočívání v tento den je základem jejich úmluvy s Bohem. Když Izraelité putovali pouští a neměli nic k jídlu, začali hladovět. Ale „JÁ JSEM“ je podržel a dal jim „mannu“, což byl chléb, který spadl z nebe. Po šest dnů v týdnu mohli mannu sbírat, ale sedmého dne jim neposlal nic (2. Moj. 16). V šestý den (dnešní pátek) pak jim dal Bůh dvojnásobek manny, aby nemuseli v sedmý den (sobotu) sbírat potravu a tím dodrželi přikázání dané Bohem – 2. Moj. 16:5. Tak učil své děti odpočívání v sobotu – něco, co nebylo po stovky let egyptského otroctví a tyranie možné. Existovalo mnoho dalších přikázání, které chtěl Bůh Izraelity naučit, aby mohli žít v míru a pokoji, jak vzájemně mezi sebou, tak i ve vztahu k Bohu. Dříve nebylo zapotřebí, aby tyto zákony morálky existovaly v písemné podobě. Protože však čas zanechal na generacích a jejich myšlení své stopy, rozhodl se Bůh, že nastala chvíle přikázání zaznamenat.

Důvodem, proč „JÁ JSEM“ povolal svůj lid, bylo, aby tento lid představoval světu jeho principy. (Žalm 105:45). Principy, jež by samy o sobě přinesly lidstvu šťastný život a soužití v klidu a míru. Bůh stvořil svět jako dokonalý, ale člověk se rozhodl porušit zákony morálky, které mu Bůh dal a to pak mělo katastrofické následky. Lidstvo bylo bolavé a naříkalo si Bohu, že On je zdrojem trápení, jež vládne světem. Bůh se tedy pokusil naučit svůj lid těmto zásadám, aby bylo zřetelné, že lze žít dobrý život a vyhnout se utrpení. Za předpokladu, že

budou praktikovat to, co je správné.

Bůh stvořil člověka a ví přesně, jak funguje jeho tělo. Proto dal lidem zásady pro konzumaci potravin, aby se vyhnuli nemocem a nekrátili si život. Pokud by se Izraelité těmito pravidly morálky a zdravého způsobu života řídili, byli by svědectvím střídmosti a zdraví celému světu. Nakonec, když jim dal Bůh jejich vlastní zemi, mohl svět poznat, jaké štěstí a blahobyt takový životní styl přináší. Záměrem Boha bylo, aby lidstvo na celém světě nabylo důvěru v jeho vládu a pochopilo, že všechna Jeho přikázání jsou vždy pro dobro lidstva. On, který vše stvořil, chtěl, aby celé tvorstvo pochopilo, že Jeho zákony jsou výrazem jeho lásky a starostlivosti, neboť On lidstvo miluje jako rodič své dítě.

Deset přikázání na dvou kamenných deskách

Mojžíš měl vystoupit na vrcholek hory Sinaj, kde byli Izraelité utábořeni. Tam jim "JÁ JSEM" chtěl napsat zásady morálního života. Dříve, než Mojžíš na horu vystoupil, "JÁ JSEM" Izraelity skrze Mojžíše obeznámil s dalšími zákony, kterými chtěl, aby se řídili, pokud ho měli zastupovat jako národ. Když lidé jeho zákony uslyšeli, slíbili "JÁ JSEM", že je budou dodržovat. Mojžíš zaznamenal všechny Boží zákony a zásady do knihy. připojil i přísahu Izraelitů. Potom stvrdil tuto úmluvu krví z obětovaného zvířete a jménem celého národa ji touto krví pokropil.

Nato Mojžíš vystoupil s kamennými deskami na Sinaj a "JÁ JSEM" na ně napsal po obou stranách deset jednoduchých přikázání. Než Mojžíš sešel z hory dolů, Izraelité již stihli svou přísahu Bohu porušit! Udělali si sošku zlatého telátka, kterým se zobrazoval jeden egyptský bůžek a začali ho uctívat vyzývavým tančením kolem něj.

Činili tak i přesto, že jedno z přikázání, které teprve tak nedávno slibovali, že dodrží, je, že si neučiní modly a nebudou je uctívat (2.Moj. 20: 4,5). Takový druh uctívání různých bůžků často doprovázelo sexuální hýření a někdy i projevy násilí. Když to Mojžíš uviděl, zmocnilo se ho takové zoufalství a hněv s pomyšlením na jeho Boha, že kamenné desky odhodil a rozbil je. Lidé zanedlouho litovali své zrady a prosili Boha, aby jim dal druhou šanci. Mojžíš tedy vyšel ještě jednou na vrcholek hory a dostal nová přikázání vytesaná do kamene. "JÁ JSEM" ještě jednou napsal na kamenné desky Deset přikázání, která měla lidem přinést štěstí, pokoj a blahobyt v případě, kdy se jimi budou řídit.

Truhla

Abys si lidé připomínali úmluvu s Bohem každý den, dostali od něj souhrnný systém obřadů, které měli vykonávat. Každý takový obřad měl svůj význam. "JÁ JSEM" požádal Mojžíše, aby nařídil vystavět svatostánek a do něj opatřil několik předmětů, včetně Archy úmluvy, které by byly „příkladem a odrazem věcí nebeských“ (Židům 8:5). Na kamenné desky měl Mojžíš vyrobit dřevěnou schránku zdobenou zlatem. Jinými slovy, archu, ve které by desky byly uloženy.

„Udělal také Bezeleel truhlu z dříví setim, jejíž dlouhost byla půl třetího lokte, a půl druhého lokte širokost, vysokost také půl druhého lokte.

A obložil ji zlatem čistým vnitř i zevnitř, a udělal jí korunu zlatou vůkol.

Slil jí také čtyři kruhy zlaté ke čtyřem úhlům jejím, dva totiž kruhy po jedné straně její, a dva kruhy po druhé straně její.

Zdělal i sochory z dříví setim a obložil je zlatem.

A uvlékl sochory do kruhů po stranách truhly; aby na nich nošena byla truhla.

Udělal také slitovnici z zlata čistého. Půl třetího lokte byla dlouhost její, a půl druhého lokte širokost její.

Udělal i dva cherubíny z zlata, z taženého zlata udělal je na dvou koncích slitovnice,

Cherubína jednoho na jednom konci a cherubína druhého na druhém konci; na slitovnici udělal cherubíny, na obou koncích jejich.

Ti pak cherubínové měli křídla vztažená svrchu nad ní, zastírajíce křídly svými slitovnici; a tváři jejich byly obráceny jedna k druhé, k slitovnici byly obráceny tváři cherubínů.

(2. Moj., 37. kap., 1. – 9. verš)

Místo pro truhlu smlouvy

Svatostánek a jeho vybavení stálo nyní podle modelu, který Mojžíšovi ukázala „nebeská stvoření“. Měl se stavět jako stan s okolním nádvoříčkem. Byl zde pouze jeden vchod. První, co člověk uviděl, když vešel na nádvoří, byl čtvercový oltář pro oběti, které se pálily v ohni. Oltář měl mřížku z bronzového drátu a růžky na každém z jeho čtyřech rohů. Veškeré nástroje nezbytné pro ministrování u tohoto oltáře byly z bronzu. Byla na něm i bidla pro přenášení. Další věc, kterou bylo možné nalézt před vstupem do stanu, byla bronzová nádobka, ve které bylo možné se omýt. Stan samotný sestával ze dvou místností. V první místnosti stál stůl z akáciového dřeva pokrytý zlatem. Na něm leželo dvanáct bochníků obětního chleba, proto se tomuto stolu říkalo Stůl obětního chleba. Naproti stolu byl sedmiramenný svícen vyrobený z jediného kusu ryzího zlata a každé jeho rameno zakončoval malý pohárek ve tvaru mandle. Na tomto sedmiramenném svícnu hořelo sedm olejových kahanů. Před vstupem do druhé místnosti stál oltář pro kadidlo. Ten byl také z akáciového dřeva zdobený zlatem a v každém rohu měl čtyři růžky. Mezi první a druhou místností byl těžký závěs, aby nikdo z první místnosti neviděl do místnosti druhé. První místnost nesla název svatyně a druhá nejsvětější svatyně, neboli svatyně svatých. Truhla smlouvy se nacházela v svatyni svatých a mrak, jímž „JÁ JSEM“ zahaloval svou přítomnost, nyní dlel nad trůnem milosti na truhle smlouvy. Do nejsvětější svatyně směl vstoupit pouze jeden člověk, volený zvláštním způsobem, který měl s sebou jednou ročně přinést krev z obětních zvířat. Pokud by sem vstoupil ještě někdo jiný, Bůh by jej ihned zasáhl smrtelnou ránou. PÁN BŮH si zvolil za místo, kde se bude zjevovat, mráček nad sedadlem milosti a tím jej prohlásil svým pozemským domem, domem na zemi. A tak byla pro ně truhla smlouvy ujištěním, že je Bůh s nimi.

Dějiny truhly

V boji

Bůh slíbil Izraelitům zemi, kde by se mohli rozvíjet a byli světu svědectvím o Božím plánu. Velká část této země však již byla osídlena jinými národy. Již Abrahám získal zaslíbení o obdržení této země, ale Bůh čekal několik set let, než zemi předal jeho potomkům – Izraeli.

V té době dosáhli tehdejší obyvatelé takové krutosti a špatnosti, že Bůh dovolil, aby došlo k jejich porážce a dobytí území. Tito lidé obětovali svým bohům malá nemluvňata a oddávali se perverzním sexuálním hrátkám. Bůh dlouho toto jednání trpěl a nyní učinil všemu konec. Pokud by dovolil, aby se tyto národy nadále šířily, jiné národy by se brzy zkazily. Měly šanci, ale jejich zkušební doba skončila a Izraelité měli tuto zemi dobýt pro sebe. Když zemřel Mojžíš a do čela se postavil Jozue, začali si nárokovat zemi začínající u jordánských hranic. Měli překročit řeku Jordán tak, jako předchozí generace přešli Rudé moře. Město na druhém břehu Jordánu, které se chystali dobýt, se jmenovalo Jericho. Tamější obyvatelé se Izraelitů báli, neboť příběh o tom, jak jejich Bůh otevřel Rudé moře, se roznesla do všech národů. Tentokrát jim Bůh uložil, aby se drželi Archy úmluvy. Když ti, co truhlu nesli, vstoupili do řeky Jordánu, voda se proti proudu postavila jako přehrada a nepustila ani pramének, takže Izraelité mohli bez potíží přejít na druhou stranu. Bůh jim dále řekl, aby archu nesli před sebou, až půjdou do boje. Pán Bůh spočíval na mráčku nad sedadlem milosti. Právě tohle je naučilo, že bez Něj by nikdy nevyhráli. Truhlu, kterou tedy nesli před svou přední linií, jim byla v bitvě připomínkou toho, že je Bůh vede a že díky Němu zvítězí.

Jozue a Izraelité porazili třicet jedna králů a stále ještě nedobyli veškeré území. Už jen jejich jméno nahánělo strach lidem sousedních zemí a oni jako národ byli připraveni naplnit záměr svého Boha. Netrvalo ale dlouho a Izraelité začali opět uctívat modly, porušujíc tím úmluvu mezi nimi a jejich Bohem. Plnění Božího plánu se tím pro ně postupně zhoršovalo, až ho Bůh již naplnit nemohl. Exodus z Egypta, překročení Rudého moře a série vítězství nade všemi králi, tyto události vzbudily zájem celého regionu o Boha Izraele. Ostatní národy ukázaly, že si Boha Izraelitů nesmírně váží a obdivují Jej. Izraelité se tím ocitli v ideální pozici, aby představovali jiným národům Boží plán a Jeho zákony. Tím by šířili na zemi mír a toleranci. Nicméně, jak čas běžel, Izraelité čím dál více ztráceli svou víru a začali zažívat v boji první porážky. Jelikož jejich morálka klesla na úroveň morálky sousedních národů, Bůh již jim nemohl žehnat a dopřávat jim vítězství.

Po stopách truhly

Ode dne, kdy bylo Desatero přikázání poprvé uloženo do truhly, až do doby, kdy zmizela, byla Archa uložena na mnoha místech. Když se zrovna nepřevážela, obvykle byla uschována ve svatostánku s ostatním příslušenstvím, které Mojžíš sestrojil již v Sinaji. Pokaždé, když se stavěl svatostánek, postupovalo se podle návodu, který dal Bůh Mojžíši, s Archou v Nejsvětější svatyni.

V době, kdy byla truhla smlouvy ve svatyni v Sílu (**Jozue 18:1**), převládala mezi mnohými, kteří zde sloužili, nepravost. „JÁ JSEM“ doposud vůči těmto služebníkům mlčel, ale nyní začal posílat své proroky, aby je varoval. Použil si k tomu i mladého chlapce Samuele. Ten spal ve svatyni, kde se Archa nacházela. Bůh dal Samuelovi poselství týkající se vynesení soudu nad Elim, který měl za Boží dům – svatyni – odpovědnost. Bůh hodlal učinit konec nepravostem, ke kterým během služby ve svatyni docházelo, tím, že ji na dlouhou dobu uzavře. Izraelité byli své smlouvě s Bohem nevěrní, co se týče významu Archy úmluvy, projevovali slepotu.

Domnívali se, že pro vítězství v bitvách potřebují mít truhlu smlouvy se sebou. Zapomněli, že sama o sobě žádnou moc k přinesení vítězství neobsahovala. Při bojích s Filistinskými přišel Izrael o čtyři tisíce mužů. Celé záležitosti porozuměli zcela špatně a rozhodli se, že truhlu smlouvy vezmou ze Sílské svatyně a ponесou se sebou do bitvy. S truhlou si natolik byli jisti svým vítězstvím, že začali oslavovat. Filistinští měli stále na paměti to, jak Bůh seslal rány na Egypt a vedl Izraelce Rudým mořem. Když uslyšeli, že Izrael přinesl truhlu do bitvy, velmi se báli. Bez přítomnosti Božího požehnání však byli Izraelci poraženi a Filistinští truhlu smlouvy vzali.

Ta potom putovala k Eben-ezeru v Azotu (1. Samuelova 5:1), do domu model. Běžnou praxí zde bylo uctívání jejich boha Dagona, který byl bohem uctívání slunce. Truhlu postavili vedle sochy Dagona.

„A když Azotští na zejtří ráno vstali, aj, Dágon povalený ležel tváří svou na zemi před truhlou Hospodinovou. I vzali Dágon a postavili jej na místo jeho.

A když opět ráno nazejtří vstali, aj, Dágon, jakž upadl, ležel tváří svou na zemi před truhlou Hospodinovou; hlava pak Dágonova a obě dlaně rukou jeho odražené byly na prahu, jen ho špalek zůstal.“
(1. Samuelova, 5. kap., 3. – 4. verš)

Truhla způsobila Filistinským, kteří ji teď měli ve svém vlastnictví, mnoho problémů. Proto ji poslali do Gatu. Když tam dorazila, všechny muže tohoto města postihly „nádory“. Po uvědomění příčiny této pohromy si pospíšili, aby ji odeslali do Akaronu (1. Sam. 5:10). Obyvatelé Akaronu se jí báli a odmítli, aby v jejich městě zůstala. Tak truhla kolovala mezi Filistinskými sedm měsíců. Ti byli natolik zasaženi nejrůznějšími pohromami, že se rozhodli ji Izraelcům vrátit. Byli si vědomi toho, jak dopadli Egyptané, když se stavěli proti Bohu. Doufali, že když truhlu vrátí, Bůh od nich tyto rány odvrátí. Bezpečně ji umístili na vůz a do něj zapřáhli dobytek. Tento vůz nikdo neřídil a vůz odjel bez jakékoliv obsluhy do Betsemese v Izraeli.

„Betsemští pak žali tehdaž pšenici v údolí, a pozdvihše oči svých, uzřeli truhlu; i veselili se, vidouce ji.

A když přijel vůz na pole Jozue Betsemského, tu se zastavil. I byl tu kámen veliký. Tedy zsekavše dříví vozu toho i ty krávy, obětovali je v obět zápalnou Hospodinu.“
(1. Samuel, 6. kap., 13. – 14. verš)

Několik lidí v Betsemesi však porušilo Boží nařízení nedívat se do truhly. Tímto jednáním zemřelo padesát tisíc a dvacet Izraelitů. Tato událost způsobila veliký strach a obyvatelé Betsemese odmítli si truhlu ponechat. Poslali pro někoho z Kariatjeharimu, aby ji vzal a dopravil muži, zvanému Abinadab. Jeho syn poté na truhlu dohlížel. Předtím, než byla ukradena, působil v svatyni v Sílu Samuel.

Izraelci byli vyzýváni, aby se zbavili svých model a navrátili se ke svému Stvořiteli. Ti poslechli a odvrhli svoje modly. Bůh jim nyní mohl dát nad Filistinskými vítězství. Nějakou dobu poté Filistinští na Izrael nezaútočili ani nepřekročili jeho hranice.

Izraelci však opět upadli do praktik svých pohanských sousedu a namísto soudečů, jako byl například Samuel, si vyžádali krále. To bylo proti Boží vůli, ale protože On nikdy nikoho nenutí, aby se zachoval dle Jeho plánů a přání, jim krále povolil. Samuel pomazal Saula jako prvního izraelského krále. Ten však opakovaně Boží vůli

vzdoroval. Poté, co dostal od Boha několik příležitostí, kdy mohl činit pokání, řekl Bůh Samuelovi, aby na jeho místě korunoval jiného krále. Než ale mohl král David volně vykonávat svou moc, musel vydržet mnoho vnitřních válek a velké protivenství. Byl potomkem kmene Juda a velmi toužil jednat podle smlouvy, kterou Bůh s Izraelci uzavřel. Davida nejvíce proslavily písně, které napsal. Z velké části přispěly do biblické knihy „Kniha Žalmů“. Když si král David nárokoval místo, které se dnes jmenuje „Jeruzalém“ a porazil Jebuzejce, rozhodl se přepravit truhlu do svého nového města. Ta byla do té doby několik let pod pečlivým dohledem Abinadaba, ale teď měla být konečně podle Mojžíšových instrukcí znovu ustavena do služby svatyně. Krále Davida, který šel kvůli jejímu opětovnému získání do domu Abinadaba, doprovázelo na cestě třicet tisíc lidí. Vůz, na kterém byla Archa umístěna, vezli dva Abinadabovi synové, přičemž David a tisíce Izraelců hráli na hudební nástroje a radovali se během cesty, při níž ji doprovázeli do jejího nového domova. Radost však náhle ustala, když se muž jménem Uza dotkl truhly smlouvy a okamžitě zemřel. David pocítil náhle velkou bázeň a neopovážil se jí vzít sebou do města Davidova. Rozhodl se, že jí umístí do domu Chetejce Obededoma (2. Sam. 6:10, 11). Bůh Obededomovi a jeho rodině kvůli tomu, jak se o truhlu věrně starali, požehnal. Když se o tomto Božím požehnání Obededomovi dozvěděli, nabyli David v této věci opět jistoty. Tři měsíce poté, co byla umístěna v domě Obededoma, ji přenesl do Jeruzaléma, města Davidova. Při této velkolepé události David tančil a celý dům izraelský jásal. Archa byla umístěna do stánku podobného tomu, který postavil Mojžíš na poušti a nakonec znovu ustavena do služby svatyně.

David ve svém srdci toužil vybudovat pro truhlu velkolepý chrám a další chrámové vybavení, ale Bůh mu skrze proroka Nátana vzkázal:

„Jdi a pověz služebníku mému Davidovi: Takto praví Hospodin: Zdalíž ty mi stavěti budeš dům, v kterémž bych přebýval?

Poněvadž jsem nebydlil v domě od toho dne, jakž jsem vyvedl syny Izraelské z Egypta, až do dne tohoto, ale přecházel jsem s stánkem a přibýtkem sem i tam.“
(2. Samuelova, 7., kap., 5. – 6. verš)

„JÁ JSEM“ znovu potvrdil, že Jeho místo na zemi mělo co do činění s truhlou úmluvy. Tento verš nám také říká, že truhla nebyla nikdy odkryta a byla vždy pod příkryvkou stánku. David nesměl pro Boha vybudovat chrám. Bojoval mnoho let a na to, aby na sebe vzal takový posvátný závazek, byly i jeho ruce poskvrněny krví. Bůh tedy nechal až jeho syna Šalomouna, aby Jemu a Jeho truhle postavil dům.

Šalomounův chrám

Krále Šalomouna proslavila slova modrosti, která napsal, stejně jako chrám, který postavil. V Bibli najdeme jeho knihu „Příslóví“ a další popisující milostný vztah mezi nevěstou a ženichem, „Píseň Šalomounovu“. Mimo ně je i autorem knihy „Kazatel“. David zakoupil pozemek, na kterém pak Šalomoun postavil nádherný chrám. David a jeho země pak zase jednou jednala proti Boží vůli a Bůh na ně seslal morovou nákazu.

„A když vztáhl anděl ruku svou na Jeruzalém, aby hubil jej, litoval Hospodin toho zlého, a řekl andělu, kterýž hubil lid: Dostiť jest, již přestaň. Anděl pak Hospodinův byl u humna Aravny Jebuzejského.“
(2. Samuelova, 24. kap., 16. verš)

Davidovi byl ukázán anděl, který zde stál a byl připraven zničit město. Když jej Bůh zadržel, nařídil Davidovi skrze proroka Gáda, aby zde postavil oltář. Město Davidovo bylo situováno na kopci a tento anděl stál na hoře Mória, která byla nejblíže Davidově paláci. David tedy koupil tento pozemek, který byl humnem Aravny Jebuzejského (2. Sam. 24:18,16).

Zde byl postaven oltář, kde byly obětovány zápalné oběti a Bůh zemi morové nákazy zbavil. Bylo to na té samé hoře, kde král Šalomoun o několik let později postavil chrám. Na tomto projektu pracovaly desítky tisíc Izraelců. Při stavbě používali cedrové a cypřišové dřevo, které dováželi až z Libanonu. Základní zeď chrámu byla postavena z kamene, který se těžil na hoře Mória. K těžbě a opracování kamenů bylo zapotřebí osmdesáti tisíc mužů, sedmdesáti tisíc bylo zapotřebí k přepravě kamenů na místo. Aby se zabránilo zbytečnému hluku ve městě, každý kámen byl opracován na míru už v lomu. Chrám byl koncipován podle toho samého vzoru, jakým byl Mojžíšův stánek a to s nádvořím, svatyní a nejsvětější svatyní (svatyně svatých), ve které byla umístěna truhla smlouvy. Interiérové zdi chrámu byly vyhotoveny z cedrového dřeva a podlaha z dřeva cypřišového.

„A na tom cedrovém domu vnitř otařování byly řezby, nápodobné tykvím planým a květům otevřeným. Všecko z cedru bylo, tak že ani kamene nebylo viděti. Svatyni pak svatých v domě vnitř připravil, aby tam postavena byla truhla smlouvy Hospodinovy.

Kterážto svatyně svatých vnitř byla dvadcíti loktů zdělí, a dvadcíti loktů zšíří, též dvadcíti loktů zvýší, a obložil ji zlatem nejčistším. Oltář také cedrový obložil. Tak obložil Šalomoun příbytek ten zlatem nejčistším, a učinil rozdělující stěnu a provazy zlaté před svatyní svatých, kterouž také obložil zlatem. Anobřž všecken dům obložil zlatem, žádné strany nepomíjeje; též všecken oltář, kterýž byl před svatyní svatých, obložil zlatem.

Udělal také v svatyni svatých dva cherubíny z dříví olivového desíti loket zvýší.

A bylo na pět loket křídlo cherubína jedno, a na pět loket křídlo cherubína druhý; deset loket bylo od konce křídla jednoho až k konci křídla druhého. Tak na deset loket byl i cherubín druhý; míru stejnostnou a řezbu stejnostnou měli oba cherubínové.

Vysokost cherubína jednoho byla desíti loket, a tolikéž cherubína druhého. I postavil ty cherubíny u prostřed domu vnitřního, tak že roztáhli křídla svá, a dotýkalo se křídlo jednoho jedné stěny, též křídlo cherubína druhého dotýkalo se druhé stěny; křídla pak jejich u prostřed domu spolu se dotýkala. Obložil také ty cherubíny zlatem. Přesto i všechny stěny domu vůkol ozdobil řezbami cherubínů a palm a rozvitých květů, vnitř i zevnitř.

I podlahu domu položil zlatem vnitř i zevnitř. Udělal též, kudy vcházeli do svatyně svatých, dvěře z dříví olivového, a podvoje i s veřejemi byly pětihrané. Oboje pak ty dvěře byly z dříví olivového, kteréž ozdobil řezbami cherubínů a palm a rozvitých květů, a obložil zlatem; potáhl také i cherubíny a palmy zlatem. Podobně udělal i u vrat chrámových dvěře z dříví olivového čtverhrané. A oboje dvěře byly z dříví jedlového. Na dvě strany jedny dvěře otvíraly se, též na dvě strany druhé dvěře se otvíraly. I vyřezal na nich cherubíny a palmy a rozvité květy, a obložil zlatem taženým to, což bylo vyřezáno.

Potom vystavěl síň prostřední ze tří řadů kamení tesaného, a jednoho řadu dříví cedrového hoblovaného.

(1. Královská, 6. kap., 18. – 36. verš)

Šalomounovi trvalo celých sedm let, aby dokončil chrám a mohl umístit truhlu smlouvy do nově vybudované svatyně svatých. To byla pro Jákobovy potomky mimořádná událost. Nejednalo se pouze o truhlu, která byla přinesena z Města Davidova, ale i o další chrámové vybavení, včetně stolu na předkládané chleby, sedmiramenného svícnu, kadidlového oltáře a dalších svatých nástrojů a nádob.

„Král pak Šalomoun i všechno shromáždění Izraelské, kteréž se k němu sešlo, obětovali s ním před truhlou ovce i voly, kteříž ani popisování ani počítání nebyli pro množství. I vnesli kněží truhlu smlouvy Hospodinovy na místo její, do vnitřního domu, totiž do svatyně svatých pod křídla cherubínů. Nebo cherubínové měli roztažená křídla nad místem truhly, a přikrývali cherubínové truhlu i sochory její svrchu. A povytáhli sochorů, tak že vidíni byli koncové jejich v svatyni k předku svatyně svatých, avšak vně nebylo jich viděti; a byli tam až do tohoto dne. Nic nebylo v truhle kromě dvou tabulí kamenných, kteréž tam složil Mojžíš na Orébě, když všel Hospodin v smlouvu s syny Izraelskými, a oni šli z země Egyptské. I stalo se, když vycházeli kněží z svatyně, že oblak naplnil dům Hospodinův, Tak že nemohli kněží ostáti a sloužiti pro ten oblak; nebo sláva Hospodinova naplnila dům Hospodinův. Tedy řekl Šalomoun: Hospodin řekl, že bude přebývati v mrákové. Jižť jsem vystavěl dům k přebývání tvému, místo, v němž bys přebýval na věky.“

(1. Královská, 8. kap., 5. – 13. verš)

Navzdory všem minulým generacím a tajemným příběhům obklopujícím truhlu smlouvy pochopil Šalomoun její skutečnou důležitost. Ohledně svatyně svatých, kterou právě postavil, řekl:

„A připravil jsem tu místo truhle, v níž jest smlouva Hospodinova, kterouž učinil s otci našimi, když je vyvedl z země Egyptské.“

(1. Královská, 8. kap., 21. verš)

V chrámovém nádvoří, před celým shromážděním se takto slavnostně modlil:

„Budiž Hospodin Bůh náš s námi, jako byl s otci našimi; nezanímatej nás, ani opouštěj. Ale nakloniž srdce naše k sobě, abychom chodili po všech cestách jeho, a ostříhali přikázání jeho, i ustanovení jeho, a soudů jeho, kteréž přikázal otcům našim. A ať jsou má tato slova, kterýmiž jsem se modlil před Hospodinem, blízko Hospodina Boha našeho dnem i nocí, tak aby vyvodil při služebníka svého, a při lidu svého Izraelského každého času a dne, Aťby poznali všickni národové země, že Hospodin sám jest Bůh, a že není kromě něho žádný. Budiž tedy srdce vaše celé k Hospodinu Bohu našemu, tak abyste chodili v ustanoveních jeho, ostříhající přikázání jeho, tak jako dnešního dne.“

(1. Královská, 8. kap., 57. – 61. verš)

Šalomoun porozuměl Božímu plánu učinit z Izraele světlo světu tím, že bude jednat pouze podle zákonů, které člověku mohly poskytnout zdraví a štěstí. Jeho moudrost a způsob vlády podle vzoru Božích přikázání jej proslavily i v zemích daleko od Izraele. Boží plán vzkvétal, okolní státy měly k Šalamounovi úctu a v této oblasti panoval mír. Známý je příklad královny ze Sáby, která přicestovala až ze vzdálené Afriky, aby mohla pozorovat Šalamounova „slova moudrosti“. Navzdory mnohaletému utrpení, odpadlictví a vnitřních bojů mezi Izraelci se nyní zdálo, že nastal okamžik konečné platnosti a úspěšného provedení plánu „TOHO, KTERÝ JE“. Celý plán nicméně závisel na podmínce, že lid si zvolí svobodnou spolupráci na základě této smlouvy. Žel, netrvalo to dlouho a do bohoslužby se zpět vloudilo modlářství. Bůh mohl dodržet svůj slib, že je bude chránit a postará se o ně, avšak pouze v případě, že Jeho smlouvu budou dodržovat. Pokud by tak nečinili, nemohl jejich porážce zabránit. Bůh jim chtěl ukázat, že pokud se rozhodnou konat zlo, nebude jim moci požeňnat. Pokud by jim žehnal navzdory tomu, že se dopouštěli zlého, svět by si myslel, že Bůh žehná a schvaluje

praktiky, kterými ve skutečnosti pohrdá. Svět měl porozumět tomu, že Bůh nikoho neupřednostňuje a pokud se někdo rozhodne, že bude konat zlo, musí přijmout následky svého rozhodnutí a neočekávat, že ho Bůh z následků jeho jednání zachrání. V rozporu s Božím pokynem se Šalomoun oženil s mnoha ženami, praktikujícími modlářství. Důsledkem toho byl odtažen od Boha a k potěšení svých žen dokonce postavil oltáře k uctívání model. Šalomoun se stal nedobрым příkladem pro lid a netrvalo dlouho a nemorálnost se znovu stala součástí každodenního života v Izraeli. Po celou tu dobu stála truhla smlouvy tiše v pozadí, spolu se zákonem a smlouvou, na místě kde „JÁ JSEM“ zjevil Sám Sebe v oblaku. Lidé se obrátili k Boží svatyni a k Jeho plánu zády. Když byl o několik let později Šalomounův chrám zničen, truhla smlouvy a další vybavení v chrámě zmizely. Tyto artefakty bylo před Izraelci ukryty.

Porušení smlouvy

Odpadlictví

Když Šalomoun zestárl, navrátil se k Bohu. Nicméně jeho vliv zapříčinil zničení velké části země a následné rozdělení království Izraele. Těm, kteří zůstali loajální Šalomounově linii, se podařilo uplatnit nárok na část království, která patřila kmenu Judy, jednoho z dvanácti izraelských kmenů. Jeroboám, jeden ze služebníků Šalomouna, se vzbouřil proti králi a později utekl do Egypta. Po Šalomounově smrti zuřily mezi jeho synem a lidem spory a Jerobeám byl prohlášen králem nad deseti kmeny. Roboám, syn Šalomounův, pak vládl pouze nad potomky Judy a kmenem Benjamín. Tím byl Izrael rozdělen na dvě části. Deseti kmenům se začalo říkat „Izrael“, z Judova kmene se ujal název „Židé“; ačkoli všichni byli nadále potomky Izraele. Jak Izrael, tak Judsko se odvrátily od smlouvy, kterou jejich předci s Bohem uzavřeli. Kvůli tomu, aby odradil lidi od návštěvy Šalomounova chrámu nalézajícího se na židovském území, dal král Jerobeám zhotovit zlaté býčky určené k uctívání.

Děti Izraele již dříve přijaly písmá, která důsledně vysvětlovala následky odchýlení od cesty, jež jim Bůh doporučil. Tyto následky se nyní začaly projevovat, a sice jak v Judsku, tak v Izraeli. Často byli povoláváni proroci, kteří se snažili apelovat na Izraelity, by se navrátili k cestám svého Boha a Bůh by jim mohl ukázat řešení jejich problému. „JSEM“ je neopustil. Jeden z poslaných proroků byl Eliáš, který podle 1. knihy Královské nikdy nezakusil smrti. Místo toho byl vzat přímo do nebe v ohnivém voze.

„JSEM“ dal Eliášovi i jeho učedníkovi Elišovi dar, které je uschopnil uzdravovat nemocné. Při jedné příležitosti Eliáš shromáždil Izrael na hoře Karmel. Chtěl lidem ukázat, kdo je Bůh a prohlásil:

„Já sám toliko pozůstal jsem prorok Hospodinův, proroků pak Bálových jest čtyři sta a padesáte mužů. Necht' jsou nám dáni dva volkové, a ať vyberou sobě volka jednoho, kteréhož necht' rozsekají na kusy a vkladou na dříví, ale ohně ať nepodkládají. Jáť také připravím volka druhého, kteréhož vložím na dříví, a ohně nepodložím. Tedy vzývejte jméno bohů vašich, já pak vzývati budu jméno Hospodinovo, a budeť to, že Bůh, kterýž se ohlásí skrze oheň, ten jest Bůh. A odpověděl všecken lid, řka: Dobráť jest řeč tato.“

(1. Královská 18. kap., 22 – 24. verš)

Proroci boha slunce křičeli, své bohy vyvolávali a při prorokování se uváděli se do stavu šílenství. Po celodenním volání se vyčerpali, ale oheň nepřišel. Když to konečně vzdali, Eliáš přinesl svou oběť a nařídil, aby se na ní nalilo několik věder vody. Pronesl jednoduchou, tichou modlitbu. Ještě předtím, než ji dokončil, přišel oheň z nebe a oběť pozřel. Nikdo nemohl popřít, který Bůh byl mocnější a na nějaký čas došlo u lidu k nápravě. Netrvalo to však dlouho a Izrael, jakožto i Judsko, se opět navrátili k modlářství a nemorálnosti. Obě části země neustále bojovaly s okolními státy a o zemi, kterou obdrželi za účelem Božího svědectví, měly brzy přijít.

Když Ezechiáš, jednoho z judských králů, navštívili představitelé Babylonu, s pýchou a vychloubáním jim ukázal všechny poklady, které vlastnil. Před tehdy světovou nejrychleji rostoucí říší bylo pošetilé něco takového udělat. Za krátkou dobu se Babylon začal připravovat k zmocnění Jeruzaléma. Vyhlídka pro lid žijící v očekávání, že se stane velkým národem, se ukázaly jako morbidní. Judsko však svého posledního bohabojného krále nespatřilo.

Joziaš a kniha Smlouvy

Joziaš se stal králem, když byl ještě malý chlapec. Přál si následovat Boha svých předků, Abraháma, Izáka a Jákoba. Jeho touha po nápravě se stala realitou, když jeden z kněží nalezl Knihu zákona (Knihu smlouvy), do které Mojžíš zapsal Boží smlouvu s Izraelci. Ještě předtím, než Mojžíš vystoupil na horu, aby zde obdržel Desky zákona, se Izraelci zavázali, že budou dodržovat Boží přikázání. Mojžíš tento slib spolu s přikázáními, která se zavázali dodržovat, zapsal.

To se stalo během potvrzování smlouvy mezi Izraelci a Bohem, smlouva byla stvrzena krví obětních zvířat. Později, na hranicích Zaslíbené země a krátce před Mojžíšovou smrtí, byly zapsány jak následky v případě porušení smlouvy, tak i požehnání v případě poslušnosti smlouvy. Tato kniha zmizela na mnoho let, ale po jejím nalezení z ní pisař Safan předčítal králi Joziašovi. Král Joziaš se zhrozil a také zarmoutil, když se dozvěděl o povaze kleteb, které byly nad Izraelci vyřčeny pro případ porušení. Shodovaly se přesně s těmi, které už na ně přišly a bylo možné upozorovat, že se rozmáhají. Shromáždil tedy celou populaci a Kniha smlouvy byla předčítána vůdcům, kněžím, také i prostému lidu. Král Joziaš před celým shromážděním smlouvu s Bohem obnovil a začal bořit všechny oltáře a chrámy zasvěcené jejich modlám. V tomto modlářském prostředí se lidé oddávali zvráceným sexuálním choutkám, dokonce i prostituci. Děti Izraele se staly ve svém myšlení natolik zvrhlé, že bylo běžným zvykem obětovat těmto modlám i svoje děti. Joziaš tato zvěrstva zakázal. Náboženstvím většiny bylo uctívání boha slunce, které se mísilo s uctíváním pravého Boha a obřady uctívání boha slunce se odehrávaly přímo u Šalamounova chrámu. Byl ukončen obětní řád, který se měl vykonávat v Božím chrámu. Právě v tomto stavu, kdy odpadli, došlo k odstranění truhly smlouvy. Několik předchozích judských králů se provinilo tím, že postavili sochy bohům slunce a dalšími jinými věcmi, kterými tyto bohy uctívali:

„Zahladil také ty koně, kteréž byli postavili králové Judští slunci, kdež se vchází do domu Hospodinova, k domu Netanmelecha komorníka, kterýž byl v Parvarim; a vozy slunce spálil ohněm. Ano i oltáře, kteříž byli na vrchním paláci Achasovu, jichž byli nadělali králové Judští, a oltáře, jichž nadělal Manasses v obou síních domu Hospodinova, pobořil král, a pospíšiv s nimi odtud, dal vysypati prach jejich do potoka Cedron. Výsosti také, kteréž byly před Jeruzalémem, a kteréž byly po pravé straně hory Olivetské, jichž byl nadělal Šalomoun král Izraelský Astarotovi, ohavnosti Sidonských, a Chámosovi, ohavnosti Moábských, a Melchomovi, ohavnosti synů Ammon, poškrvnil král, A potřískal obrazy, háje posekal, a místa jejich naplnil kostmi

lidskými. Nadto i oltář, jenž byl v Bethel, a výsost, kterouž udělal Jeroboám syn Nebatův, kterýž přivedl k hřešení Izraele, i ten oltář i výsost zkazil, a spáliv výsost, setřel ji na prach; spálil i háj. “

(2. Královská, 23. kap., 11 – 15. verš)

Poté Joziáš znovu zavedl oslavu Hodu beránka, kterou „JSEM“ nařídil skrze Mojžiše Izraelcům, před jejich odchodem z Egypta. Poslední zmínka o umístění truhly smlouvy se v bibli nachází na tomto místě, za reformy krále Joziáše.

„I řekl Levitům, kteříž připravovali za všecken lid Izraelský věci svaté Hospodinu: Vneste truhlu svatosti do domu, kterýž ustavěl Šalomoun syn Davidův, král Izraelský. Nebudeť vám břemenem na ramenou. A tak nyní služte Hospodinu Bohu svému a lidu jeho Izraelskému.“

(2. Paralipomenon, 35. kap., 3. verš)

Jeruzalém v obležení

Jeremiáš

Král Joziáš kraloval v Judsku 31 let. Navzdory jeho ohromnému úsilí o nápravu svého lidu se jejich poměry brzy zhoršily a uctívání slunce se objevilo znovu. V osmnáctém roce Joziášova kralování se na jeho příkaz vrátila truhla smlouvy do Šalomounova chrámu. O pouhých 35 let později ležel tento chrám v troskách.

Sedechiáš, vnuk Joziáše, dostal nabídku od babylonského krále Nabuchodonozora: Nabuchodonozor mu navrhl, že pokud mu Sedechiáš podřídí svou autoritu, bude moci vládnout místo svého bratra jako král a lid bude moci žít v míru. Sedechiáš na tuto nabídku přistoupil a Nabuchodonozor jej učinil králem. Později však Sedechiáš smlouvu porušil. Důsledkem toho bylo to, že Jeruzalém byl napaden, zničen a zanechán v troskách.

Babyloňané obehnali celé město obléhacím valem a to dlouho předtím, než jej skutečně napadli. Díky tomuto opatření pak nikdo nemohl do Jeruzaléma vstoupit nebo z něj odejít. Ve městě nastal ničící hlad a smrt. Židé byli zvyklí pochovávat své mrtvé vně městských hradeb, ale to teď nebylo možné a uvnitř města začaly zuřit nemoci. Před zničením Jeruzaléma Bůh pozvedl mladého proroka Jeremiáše, aby informoval lid o tom, co se musí udělat pro to, aby se zabránilo velkému vraždění, když Babyloňané do města skutečně vtrhnou. Jeremiáš, který je autorem biblických knih Jeremiáš a Pláč Jeremiášův, lidem radil, aby se Babylonu vzdali. Opakovaně vybízel Sedechiáše, aby dostal své smlouvě, kterou s Nabuchodonozorem, babylonským králem, uzavřel.

Lidé věřili, že byli Bohem zvláštním způsobem vyvolení a proto Bůh jejich zničení nedopustí. Tak odmítli dbát na Jeremiášova slova. Zapomněli, že Boží zaslíbení o ochraně bylo dáno za podmínky poslušnosti Jeho Deseti přikázání. Dokonce i velekněz, který se těšil ohromné úctě, tvrdil, že Jeremiáš je falešný prorok. Kázali, že na ně žádná pohroma nepříjde a že se Babyloňanům nikdy nepodaří zmocnit se jejich města.

Náboženští vůdci získali důvěru lidí a ti snáze uvěřili jim než Jeremiášovu poselství o nadcházejícím soudu. Protože neposlouchali, nařídil Bůh Jeremiášovi, aby ke sdělení svého poselství použil fyzické předměty. Při jedné příležitosti měl koupit hliněný hrnec a rozbít jej před představiteli národa; tím jim na rovinu říct, že pokud nebudou činit pokání, dopadnou takto. Jindy mu ukázal hrnčiče, který formoval pozemskou nádobu a poselství z toho vyplývající, že Bůh chce tím samým způsobem formovat svůj lid. Znovu a znovu se Jeremiáš snažil lidu přinést Boží varování, aby se Babyloňanům nevzpírali. Ti se mu však jenom

posmívali. Lidé natolik důvěřovali svým náboženským vůdcům, kteří slibovali mír a bezpečí, že Bůh prohlásil:

„Takto praví Hospodin zástupů: Neposlouchejtež slov těch proroků, jenž prorokují vám, prázdných vás zanechávající. Vidění srdce svého mluví, ne z úst Hospodinových. Ustavičně říkají těm, kteříž mnou pohrdají: Pravil Hospodin: Pokoj míti budete, a každému chodícímu podlé zdání srdce svého říkají: Nepřijdeť na vás nic zlého. Nebo kdož jest stál v radě Hospodinově, a viděl neb slyšel slovo jeho? Kdo pozoroval slova jeho, neb vyslechl je? Aj, vichřice Hospodinova s prchlivostí vyjde, a to vichřice trvajíc; nad hlavou nešlechetných trvati bude. Neodvrátíť se hněv Hospodinův, dokudž neučiní a nevykoná úmyslu srdce svého. A tehďaz porozumíte tomu cele, Žeť jsem neposílal těch proroků, ale sami běželi, že jsem nemluvil k nim, a však oni prorokovali. Nebo byť byli stáli v radě mé, jistě že by byli ohlašovali slova má lidu mému, a byliti by je odvraceli od cesty jejich zlé, a od nešlechetnosti předsevzetí jejich.“

(Jeremiáš 17. kap., 59. verš; Jeremiáš 23. kap., 16. – 22. verš)

„ISEM“ chtěl stále tomuto odsouzenému národu odpustit a uzdravit jej. Požádal Jeremiáše, aby zapsal vše, co mu odhalil, že se má stát.

„Zdali aspoň uslyšíce dům Judský o všem tom zlém, kteréž já myslím učiniti jim, navrátí se jeden každý z cesty své zlé, abych odpustil nepravost jejich a hřích jejich.

Protož zavolal Jeremiáš Bárucha syna Neriášova, i sepsal Báruch do knihy z úst Jeremiášových všechna slova Hospodinova, kteráž mluvil jemu.“

(Jeremiáš 36. kap., 3. – 4. verš)

Ale Bůh byl opět odmítnut a naděje na záchranu byla téměř zmařena. Král Joakim, syn Joziáše, poté, co mu byly přečteny tři nebo čtyři sloupce, roztrhal svitek na kusy a hodil jej do ohně. Po vydání zatykače králem na vzetí proroka a jeho písaře do vazby se oba uprchli a ukrývali. Jeremiáš byl během své služby za to, že varoval lid před Božími soudy, několikrát uvězněn. Nicméně Bůh dále apeloval na krále Joakima a jeho syna Sedechiáše, aby se babylonskému králi vzdali. Bylo to však marné, jelikož zatvrdili svoje srdce a odmítli. Nakonec Babyloňané Sedechiáše zajali, před jeho očima zavraždili jeho syny, oslepili ho a odvedli do babylonského zajetí.

Lidé dále pokračovali v uctívání slunce až do konečného pádu Jeruzaléma. Jejich vůdci klekali na kolena vedle Šalomounova chrámu, obrácení zády ke svatyni svatých a truhle smlouvy s deskami zákona a uctívali na východě vycházející slunce. Jeremiáš se naposledy zmiňuje o truhle v knize Jeremiášově.

„I stane se, když se rozmnožíte a rozplodíte v této zemi za dnů těch, dí Hospodin, že nebudou říkati více: Truhla smlouvy Hospodinovy, aniž jim vstoupí na srdce, aniž zpomenou na ni, ani k ní choditi, aniž bude více u vážnosti.“

(Jeremiáš 3. kap., 16. verš)

Jeruzalém

Truhla smlouvy zmizela

V roce 586 př.n.l. byl Jeruzalém a jeho velkolepý chrám v troskách. Jak králův dům, tak Hospodinův dům byly spáleny, městské hradby strženy a pozůstatek obyvatel vzat do babylonského zajetí. Bylo vypleněno obrovské množství pokladů a dalších cenností Šalamounova chrámu. Bronzové sloupy, vozy a bronzové moře z chrámu byly rozbity na kusy a ukradeny. Byly vzaty nádoby určené k uložení popela, nástroje k rozdělení ohně, kadidlové misky a všechny bronzové nástroje, které se používaly během služby ve svatyni.

„I nádoby k oharkům a kotlíky, a cokoli zlatého a stříbrného bylo, pobral hejtman nad žoldněři, Sloupy dva, moře jedno a podstavky, jichž byl nadělal Šalomoun do domu Hospodinova. Nebylo váhy mědi všech těch nádob.“
(2. Královská 25. kap., 15. – 16. verš)

Kniha Ezdráše nás informuje, že vše, co bylo převezeno z Hospodinova domu do Babylonu, bylo o 70 let později vráceno. Nicméně truhla smlouvy odvezena ani navracena nebyla. Truhla smlouvy, sedmiramenný svícen, stůl na předkládané chleby a kadidlový oltář zmizely z chrámu ještě před babylonským vpádem a to navzdory tomu, že je sem dal umístit král Joziáš pouze třicet pět let před zničením Jeruzaléma. Přesně jak prorokoval Jeremiáš, Archa zmizela nejen z biblického záznamu, ale také od Izraelců. Když se Židé vrátili ze zajetí a znovu vybudovali chrám, bylo jim řečeno skrze proroka Ezechiele, aby zhotovili nové chrámové vybavení, ale nepožadovalo se na nich, aby udělali novou truhlu smlouvy.

Pozřela ji země

Existuje několik dávných, židovských historických záznamů, které nejsou zahrnuty v bibli. I když se nemá všeobecně za to, že by byly inspirovány Bohem, mnozí je stále považují za subjektivní historické materiály. V knize „[The Ark of the Covenant](#)“ Truhla smlouvy v českém vydání, její autoři popisují oddíl z Báruchovy druhé knihy, kterou napsal dlouho po zničení prvního chrámu takto:

„Epizoda začíná v okamžiku, kdy se babylonská armáda blíží k Jeruzalému. Báruch, služebník Jeremiáše, sedí sám pod dubem a pláče nad vírou Siónu. Jak si představuje všechno to utrpení, které bude muset jeruzalémský lid v zajetí podstoupit, zmocní se ho duch a přenese nad městské hradby. V jeho čtyřech rozích vidí anděly, z nichž každý drží ve své ruce ohnivou pochoděň. Z nebe sestupuje jiný anděl a říká jim, aby neničili město předtím, než jim dá pokyn. Byl poslán Bohem, aby na zemi něco ukryl. Báruch potom vidí, jak anděl sestupuje do vnitřní svatyně Chrámu a bere oponu, svatý efod, slitovnici, dvě desky Zákona, kněžská roucha, kadidlový oltář, čtyřicet osm drahých kamenů, kterými byli oděni kněží a všechny svaté nádoby stánku. Potom anděl zvolal vysokým hlasem, volal na zem, aby slyšela Boží slovo a přijala předměty, které jí anděl svěří. Země je měla střežit až do posledních časů, aby je nikdy nenašli cizinci a měla je obnovit na konci časů. Bůh rozhodl, že Jeruzalém bude vydán nepříteli do doby, ve které bude navždy obnoven. Potom země otevřela svá ústa a poklady pozřela.“

V té samé knize autoři popisují jiný záznam ze druhého století.

„Jeremiáš žádá Boha, jestli by mohl promluvit a poté, co dostává svolení, říká, že si uvědomuje, že město bude vydáno svým nepřítelům a lidé odvedeni do otroctví, ale chce vědět, co od něj Bůh očekává, aby udělal se svatými chrámovými nádobami. Bůh mu říká, aby je vzal a svěřil zemi, přičemž jí nařizuje, aby byla poslušna Božích příkazů, poslušna toho, který jí učinil. Měla střežit chrámové nádoby do příchodu „milovaného“. Jeremiáš a Báruch

potom vstoupí do svatyně a potom, co sesbírají všechny nádoby, vydají je podle Božího nařízení vydají zemi. Země je okamžitě pozřela, muži si sedli a plakali. (Grierson/Munro-Hay, "The Ark of the Covenant", 2000, str. 117-118).

Ohledně osudu truhly koluje několik příběhů a záznamů. Navzájem se odlišují, tím pádem nemohou být všechny pravdivé, pokud je tedy pravdivý alespoň některý z nich. Většina z nich byla napsána dlouho poté, co truhla zmizela a proto se z větší části zakládají na legendách. Je vysoce pravděpodobné, že se Jeremiáš zmizení této zlatem obložené truhly účastnil. Nejpravděpodobnější vysvětlení toho, co se stalo, se nachází v jiném zdroji.

V apokryfní 2. knize Makabejských 2:2-8 se píše.

„Prorok dal také přesídlencům zákon a nařídil jim, aby nezapomněli na přikázání Hospodinova a nedali se zmást v mysli při pohledu na zlaté a stříbrné modly se vši jejich nádhrou. V tomto smyslu je i jinak povzbuzoval, aby ve svých srdcích neodpadali od Zákona. Stálo tam dále, jak prorok z vnuknutí Božího přikázal, aby za ním nesli stan a schránu; jak odešel na horu, na níž vystoupil Mojžíš, aby spatřil dědictví od Boha. Když tam Jeremiáš došel, našel ve skále jeskyňku k přebývání, vnesl tam stan, schránu a kadidlový oltář; vchod pak zahradil. Později přišli někteří z jeho doprovodu, aby vyznačili tu cestu, ale nemohli ji nalézt. Když se to Jeremiáš dozvěděl, zlobil se na ně a prohlásil, že místo zůstane neznámé, dokud se Bůh nesmiluje a lid neshromáždí a nesjednotí.

Potom sám Hospodin to místo ukáže a zjeví se jeho sláva i oblak, jaký se ukázal nad Mojžíšem a o jaký prosil Šalamoun, aby to Místo bylo velice posvěceno.“ Autor tohoto dopisu vysvětluje, odkud získal tuto informaci. “ O tom všem vyprávějí i spisy a paměti Nehemiášovy. A také o tom, že Nehemiáš založil knihovnu a nashromáždil v ní knihy o králích a prorocích i spisy Davidovy a listy králů o darech zasvěcených klatbou Bohu. Podobně i Juda shromáždil všechny knihy poztrácené ve válce, kterou jsme byli donuceni vést. Jsou u nás a jestliže je potřebujete, pošlete si někoho, aby vám je odnesl.” (2. kniha Makabejských 2:13-15)

Tato část knihy nám tedy nabízí další historický záznam, že to byl Jeremiáš, který ukryl truhlu před tím, než Babyloňané zničili chrám. I mimobiblické záznamy mají pro nás důležitou vypovídající hodnotu. Víme, že i mnozí boží proroci používali k vyjádření svých myšlenek třeba apokryfní knihy.

Tajemství truhly

Tajemství, obklopující truhlu smlouvy, se stalo mezi národy legendou. Mnozí věřili, že měla nadpřirozenou moc a že každá armáda, která by si ji vzala do bitvy, by zvítězila. Bible nicméně jasně konstatuje, že tomu tak není a že archa sama o sobě žádnou moc nemá, nýbrž byl to Bůh, kdo izraelskému národu v bitvě požehnal.

Archa jednoduše reprezentovala Jeho přítomnost, která byla s nimi. Národ, který truhlu ukradl, do doby, než jí vrátil, postihla katastrofa a velké ztráty na životech. To vše zanechalo trvalou stopu na lidské představivosti. Když u Bet Séseše zahynulo po nahlédnutí do Archy padesát tisíc lidí, začali se jí bát dokonce i Izraelci. Bible ukazuje, že při tomto přestoupení ustanovení truhly Bůh dopustil, aby k tomuto došlo. Nebyla to truhla sama o sobě, která by měla tu moc, ale Bůh, který jí chránil. Proč bylo tedy pro Boha tak důležité svou truhlu ochránit? Co znamenala a jakou důležitost měla pro člověka?

Jednou do roka směl velekněz během služby ve svatyni vstoupit do svatyně svatých, kde se truhla smlouvy nacházela. Pokaždé měl sebou krev z obětovaných zvířat, kterou měl slitovnici pokropit. Slitovnice byla příkrovem nad truhlou, ve které bylo deset přikázání. Po

zbytek roku do svatyně svatých nesměl vstoupit; běžnou praxí bylo, že po obětování zvířete kněz jen vstoupil do svatyně a pokropil krví směrem k truhle. Truhla měla také nadpřirozený aspekt v tom, že v oblaku nad ní „JSEM“ nebo Hospodin příležitostně odhaloval Svoji přítomnost. Když se Židé po sedmdesáti letech zajetí vrátili z Babylonu a chtěli opět sloužit Bohu, postavili nový chrám, kde měli provádět obětní obřady, při nichž se oltář skrápěl krví. Ale Bůh jim nikdy truhlu nevrátil, zůstala stále skryta. Proč jim Bůh truhlu nedal, když viděl, že činili pokání a chtěli znovu začít s bohoslužbou podle Mojžíšových pokynů? Nebyl právě tohle záměr s truhlou smlouvy? Proč jim tedy nebyla obnovena a vrácena? Nebo snad měla splnit nějaký větší záměr, který se měl naplnit v budoucích časech?

Vyobrazení velesvatyně s knězem.

Část II.

Objev

„Nebo nic není tajného, což by nemělo býti zjeveno, ani co ukrytého, což by nemělo poznáno býti a na světlo vyjíti.“

Lukáš 8:17

V této část II. o objevu píše H.M. Trangerud podle svědectví Rona Wyatta, které podal na videokazetě v letech 1997/1998 od W.A.R.'s presentation video a W.A.R.'s zpravodaje.

Ronovy studie

Když se Ron Wyatt po svém neobyklém zážitku v Jeruzalémě vrátil do Ameriky, pečlivě studoval bibli, aby zjistil, kde se naposledy mluví o uložení truhly. Zjistil, že to bylo, když král Joziáš chtěl v zemi provést reformu.

“Slavil také Joziáš v Jeruzalémě velikunoc Hospodinu, a zabili beránka velikonočního čtrnáctého dne měsíce prvního. I řekl Levitům, kteříž připravovali za všecken lid Izraelský věci svaté Hospodinu: Vnese truhlu svatosti do domu, kterýž ustavěl Šalomoun syn Davidův, král Izraelský. Nebudeť vám břemenem na ramenou. A tak nyní služte Hospodinu Bohu svému a lidu jeho Izraelskému. Osmnáctého léta králování Joziášova slaven byl ten hod beránka.

(2. Paralipomenon 35. kap., 1., 3. a 19. verš)

To se stalo v roce 621 př. n. l., 35 let před napadením Jeruzaléma Nabuchodonozorem a Babyloňany v roce 586 př. n. l. Protože chrám byl naprosto zničen, neexistoval důvod věřit tomu, že truhla byla odstraněna už předtím. Ron si všimá několika biblických míst, kde se objevuje podrobný popis věcí, které Babyloňané vzali z králova domu a z chrámu (viz 2. Královská 24:13; 25:13-18, Jeremiáš 52:17-23). Ke svému překvapení zjistil, že seznam obsahoval lžičky a další drobné předměty, používané při chrámové bohoslužbě. Nejcennější a nejdůležitější z celého chrámového vybavení, truhla smlouvy, zde zmíněna nebyla. Také si všiml, že tento svatý předmět není zmíněn ani v seznamu věcí, které se z Babylonu vrátily. Z toho vyvodil, že truhla nebyla vůbec do Babylonu převezena a musela být tedy z chrámu odstraněna někdy v období mezi lety 621 a 586 př. n. l.

Obléhací val

Jak už bylo zmíněno, Babyloňané před napadením Jeruzaléma město oblehli a obehnali obléhacím valem.

„Stalo se pak léta devátého králování jeho, měsíce desátého, v desátý den téhož měsíce, že přitáhl Nabuchodonozor král Babylonský se všim vojskem svým k Jeruzalému, a položil se u něho, a vzdělali proti němu hradbu vůkol. A bylo město obleženo, až do jedenáctého léta krále Sedechiáše.“

(2. Královská 25. kap., 1. – 2. verš)

Než došlo ke skutečnému útoku, trvalo obléhání města více než rok. Ron začal podrobněji zkoumat obléhací val. Aby splnil požadovaný efekt, tedy zabránit možnosti jakéhokoliv zásobování pro jeho obyvatele, musel úplně obepnout město. Bylo to naprosté vyhladovění, co nakonec oslabilo Jeruzalém natolik, že umožnil Nabuchodonozorův vpád.

„V kterémžto, devátého dne čtvrtého měsíce, rozmohl se hlad v městě, a neměl chleba lid země. I protřeno jest město, a všickni muži bojovní utekli noci té skrze bránu mezi dvěma zdmi u zahrady královské; Kaldejští pak leželi okolo města. Ušel také král cestou pouště. I honilo vojsko Kaldejské krále, a postihli ho na rovinách Jerišských, a všecko vojsko jeho rozprchlo se od něho.“

(2. Královská 25. kap., 3. – 5. verš)

Dalším důležitým důvodem tohoto opevnění bylo chránit útočící armádu. Aby obyvatelé města nemohli na nepřitele střílet, musely být zdi v dostatečné vzdálenosti od města. Více jak sto let před zničením Jeruzaléma byl králem v Judsku Uziáš. Ten velkou měrou přispěl ke zvýšení obranyschopnosti Jeruzaléma.

„Připravil pak Uziáš všemu tomu vojsku pavězy, kopí, lebký, pancíře, lučiště i kamení prakové. Nadělal také v Jeruzalémě vtípně vymyšlených nástrojů válečných, aby byli na věžech a na úhlech k střelení střelami a kamením velikým. I rozneslo se jméno jeho daleko, proto že divně pomoci měl, až se i zmocnil.“

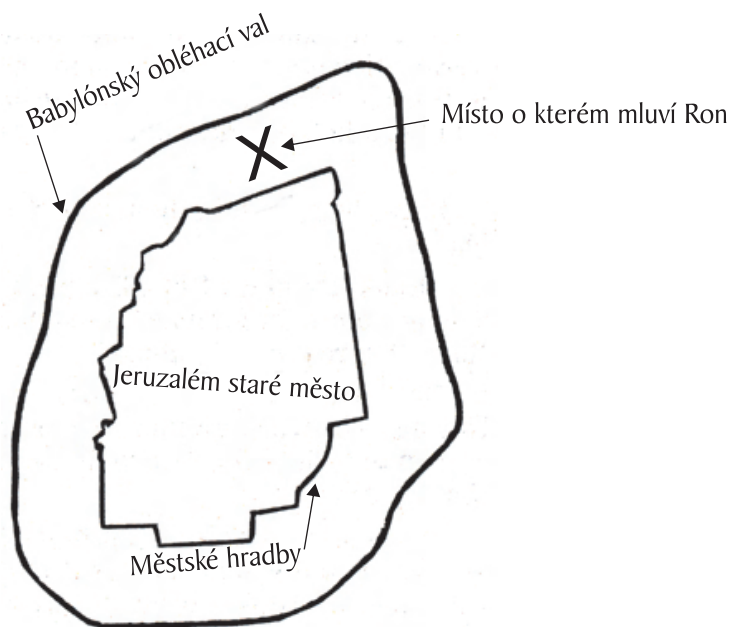
(2. Paralipomenon 26. kap., 14. – 15. verš)

Takové praký měly dosah více než tři sta metrů.

„Ukázal mi Hospodin, a aj, dva košové fíků postaveni byli před chrámem Hospodinovým, když byl přestěhoval Nabuchodonozor král Babylonský Jekoniáše syna Joakimova, krále Judského, a knížata Judská, i tesaře a kováře z Jeruzaléma, a přivedl je do Babylona.“

(Jeremiáš 21. kap., 4. verš)

Babylonský obléhací val tedy musel být postaven za touto třisetmetrovou hranicí. Výsledek této studie přivedl Rona Wyatta k některým závěrům. Podle biblických záznamů nemohla být truhla odvezena do Babylonu. Musela být ukryta v období mezi rokem 621 př. n. l. (18. rok vlády krále Joziáše) a 586 př. n. l., kdy Babyloňané napadli město a vyplnili chrám. Musela být ukryta někde uvnitř babylonského opevnění, protože nikdo z Jeruzaléma přes něj nemohl projít. Protože byl Jeruzalém naprosto zničen, bylo velmi nepravděpodobné, že by byla ukryta někde uvnitř městských hradeb. Všechny tyto body se velmi shodují s místem, na které poukazuje Ron Wyatt a které je totožné s Jeremiášovou jeskyní. Toto místo se nacházelo vně městských hradeb, ale stále v prostoru obléhacího valu. To byly dostatečné důvody k tomu, aby se vrátil do Jeruzaléma a začal s vykopávkami.

Archeologický výzkum začíná

Nové povolení k vykopávkám

Ron se rozhodl začít s vykopávkami v dané lokalitě. Brzy zjistil, že získat pro tuto činnost povolení bude těžší, než si představoval. Odpovědný úředník z příslušného památkového oboru, který Ronovi toto povolení přislíbil, mu jej nakonec zajistit nemohl. Ron pracoval mnoho let na různých archeologických nalezištích a studiu archeologie se věnoval soukromě. Nebyl však profesionální archeolog a to situaci ještě zkomplikovalo. Ron si podal novou žádost o povolení k vykopávkám a čekal tři dlouhé týdny. Mezitím odcestoval se svým malým týmem relaxovat do Aškalonu, na západním pobřeží Izraele. Když se koupali v moři, Ron náhle o něco zavadil. Když se podíval, co to je, zjistil, že se jedná o starověkou kamennou nádobu a po dalším průzkumu této oblasti jich objevili ještě několik dalších.

Všechny byly pečlivě zapečetěny, což zaručilo, že jejich obsah zůstal nedotčen. Když jednu nádobu rozbili, aby zjistili, co bylo tak pečlivě chráněno, našli zbytky lidských kostí. Jednalo se jednoznačně o starověké pohřební nádoby. Ron je ihned odvezl na příslušný památkový odbor a zdejší odborníci se rozplývali při zjištění, že se jedná o kanaánské pohřební nádoby. Jiný archeolog totiž prozkoumával celou pláž, kdy se pokoušel lokalizovat pohřebiště tohoto dávného národa, ale neúspěšně. Nikoho ani nenapadlo podívat se pár metrů do moře. Pro Rona nebyly tyto nálezy zas tolik důležité jako objev, na kterém pracoval, ale díky tomuto nálezu okamžitě obdržel povolení s vykopávkami v Jeruzalémě začít.

Místo vykopávek

Tři nejznámější hory v Jeruzalémě jsou hora Sión, hora Mória a Olivetská hora. Pro představu o dvou horách, na kterých je postaven Jeruzalém. Hora Sión se nachází vlevo, hora Mória vpravo; město je postaveno na obou těchto horách. V bibli se také často mluví o Jeruzalému jako o "Siónu". Hora Mória je místo, kde David postavil oltář poté, co viděl stojícího anděla připraveného ke zničení města. Je to také ono místo, kde Šalamoun postavil chrám. Podle knihy Genesis se zde na hoře Mória odehrála další mimořádná událost. Abraham uvěřil, že jeho syn Izák byl synem zaslíbení, který měl být obětován za celé lidstvo. V poslušnosti a v jistotě, že jej Bůh opět vzkřísí z mrtvých, přichází v úvahu pouť na toto zvláštní místo – na horu Mória, aby zde obětoval svého syna. Ale právě, když se chystal obětovat svého syna Izáka, poslal Bůh anděla, který ho zadržel. Nato Abraham uviděl berana, který měl rohy zapletené v křoví (symbolika s trnovou korunou) a bylo mu řečeno, aby tohoto berana obětoval místo vlastního syna. Dnes se na tomto místě, kde kdysi stál první i druhý chrám a kde Abraham postavil oltář pro obětování svého syna, nachází Skalní dóm. Abraham s obrovskou úlevou zjistil, že to nebyl jeho syn, který byl vyvolen pro smrt za lidstvo. Navíc bylo Abrahamovi řečeno, že na té samé hoře Mória bůh opatří skutečnou oběť.

„A nazval Abraham jméno místa toho: Hospodin opatří. Odkudž říká se do dnes: Na hoře Hospodinově opatří se.“

(Genesis 22. kap., 14. verš)

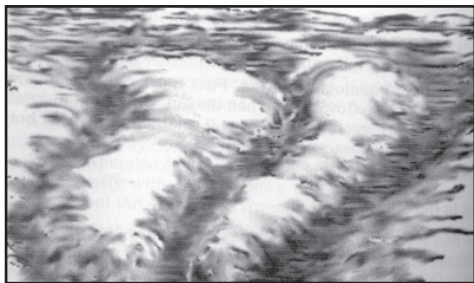
Na východní, jižní a západní straně Jeruzaléma jsou hluboká údolí. Ta městu poskytovala výbornou ochranu před napadením. Oproti tomu, severní část města byla velmi zranitelná. Skrze horu Mória byl veden suchý příkop, který měl zabránit nepřítelům získat výhodu při napadení hradeb ze země. Tento příkop se také používal jako kamenolom a První Královská nám říká, že Šalomoun používal kameny z kamenolomu ke stavbě prvního chrámu.

Současný snímek pozůstatků Šalomounových dolů v Jeruzalémě

Je velmi pravděpodobné, že se jednalo právě o kamenolom na hoře Mória. Severní část této hory, která je oddělená od města a zbytku hory, znají mnozí jako Sráz Kalvárie. Bylo to místo, na které nečekaně poukázal Ron a identifikoval je jako Jeremiášovu jeskyni; zde také začal s výkopovými pracemi.

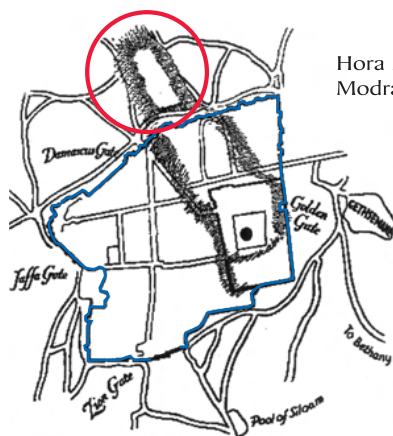
V průběhu času byl Jeruzalém mnohokrát zničen a znovu obnoven. Obvykle se nové město stavělo na pozůstatcích starého. Díky tomuto postupu dnes nacházíme v té samé oblasti zbytky několika měst, které leží ve vrstvách nad sebou. Proto, aby mohl lokalizovat původní úroveň tohoto místa, musel Ron kopat přímo dolů na čelní straně srázu.

Přibližná ilustrace dvou hor v Jeruzalémě. Hora Sion je vlevo a hora Mória je vpravo.

První problém

Byl leden 1979 a v této oblasti napadl sníh, který rozbředl. Navíc zde bylo množství odpadků, které silně páchly. Pracovat v takovémto prostředí bylo velmi nepohodlné. Netrvalo dlouho a Ron objevil, že v místě se nachází obrovská podzemní skála vyčnívající ven z hory, která kopání silně komplikovala. V té době byli v týmu pouze tři lidé, Ron a jeho dva synové Danny a Ronny. Ti už předtím doprovázeli Rona na několika archeologických výpravách. Kvůli této komplikaci se rozhodli přesunout kopání několik metrů doprava.

Hora Mória. Svah Golgoty je vyznačen červeným kruhem.
Modrá čára označuje městské hradby.

Golgotský sráz

Tvar lebky na tomto srázu a poloha tohoto místa vedla mnohé k úvaze, zda by mohla být tato oddělená část hory Moria místem, kde byl ukřižován Ježíš Nazaretský, asi nejznámější postava lidské historie. Místo ukřižování se nacházelo vně městských hradeb a nazývalo se "Místo lebky" (lebečné místo), nebo "Golgota" (**Matouš 27:33**). I dnes lze zde, na severní straně srázu, vidět ohromný tvar lebky. Toto místo se však až do 18. století těšilo jen malému zájmu. V roce 1842 došel k závěru Němec Otto Thenius, že právě toto místo bylo místem ukřižování. V té době existovalo několik amerických návštěvníků, kteří se s ním shodovali: Rufus Anderson (1845), Fisher Howe (1853), Charles Robinson (1867) a Selah Merrill (1845) spolu s Angličanem Henrym Tristamem (1858) a autorem *Vie de Jesus* (1863), slavným Francouzem Ernestem Renanem. (*The Weekend That Changed the World*. Peter Walker, 1999, str. 113).

Silnice mezi Damašskou bránou a vytěženým úsekem lomu na hoře Moria byla v Ježíšově době hlavní dopravní spojnici s velkými městy. **Quintillion***, římský spisovatel napsal: „Kdykoliv ukřižujeme zločince, vybíráme si frekventované silnice, aby je mnozí mohli vidět a báli se, protože veškerý trest se netýká toliko pomsty, jakož má být i příkladem.“

Další formou poprav y vedle ukřižování bylo ukamenování a obojí se vykonávalo v té samé oblasti. Claude Conder, mladý Brit, byl vyslán v roce 1872, aby navrhl topografickou průzkumnou mapu Palestiny. Jeho zájem o tuto oblast ještě vzrostl, když studoval výzkumy Thomase Chaplina. Sefardští židé identifikovali toto místo jako to, kde docházelo ke kamenování, o čemž se také zmiňuje Mišna (*Sanhedrin* 6/1-4) a sbírka starých rabínských spisů. To ještě více utvrdilo názor, že toto místo sloužilo v Ježíšově době k ukřižování.

Tento sráz hraničí s hlavní silnicí, která v Ježíšově době existovala. Starověké byzantské mapy jasně ukazují, že hlavní bránou, k níž vedla hlavní silnice, byla Damašská brána. Nejstarší mapa zobrazující Jeruzalém byla nalezena v kostele v Madabě, v Jordánsku. Tato mapa ukazuje Damašskou bránu v levé části. Uprostřed mapy a až k vrchní části jeruzalémského Starého města se nachází pevnost Antonia.

* **Quintilion** (35 - 96 n.l.) Marcus Fabius Quintilianus. Latinský učitel a spisovatel, jehož práce o rétorice *Institutio oratoria* značně přispěla ke vzdělávací teorii a literární kritice. Narodil se ve Španělsku, ale vzdělání se mu dostalo v Římě, kde poté získal zkušenosti u nejlepšího řečníka té doby Domitia Afera (*The New Encyclopædia Britannica*, svazek 10, 15. vydání, 1997, USA)

Existuje mnoho důkazů, že právě zde byl Ježíš ukřižován. V této souvislosti je také zajímavý příběh Abrahamův. Abraham stál na té samé hoře Moria, ochoten v poslušnosti Božímu příkazu obětovat svého syna.

„A nazval Abraham jméno místa toho: Hospodin opatří. Odkudž říká se do dnes: Na hoře Hospodinově opatří se.“
(1. Moj. 22. kap., 14. verš)

Proctví naznačovalo, že to bude právě na hoře Moria, kde Bůh “opatří” oběť skutečného “obětího Beránka”, zaslíbeného Mesiáše. Protože tento sráz je součástí hory Moria, je zde další indikace, že se s velkou pravděpodobností jednalo o místo ukřižování.

Ježíšova hrobka

Ohledně místa Ježíšova ukřižování se píše:

„A byla na tom místě, kdež ukřižován byl, zahrada, a v zahradě hrob nový, v němžto ještě žádný nebyl pochován.“

(Jan 19. kap., 41. verš)

Tuto hrobku věnoval po Ježíšově smrti bohatý muž jménem Josef. Protože se zdá, že místo ukřižování je teď zřejmé, měla by se někde v okolí také nacházet jeho hrobka. Skutečně je zde hrobka. Objevená v roce 1857, vytesaná do západní stěny srázu, ve vzdálenosti asi 200 metrů od tvaru lebky. Lukáš, jeden z Ježíšových učedníků napsal, že to byl „hrob, vytesaný ve skále ...“ (Lukáš 23:53). Tento popis se shoduje s hrobkou objevenou v zahradě. Po roce 1857 to trvalo několik let, než došlo ke zvýšenému zájmu o tuto hrobku. Angličan generál Gordon si byl jist, že toto byla Kristova hrobka. Nejenže byla blízko Kopci lebky, ale také ve staré zahradě. V té době Anglie podala žádost o zakoupení tohoto pozemku a dodnes jej vlastní a provozuje anglická asociace. Mnozí mluví o tomto srázu jako o “Gordonově Kalvárii”, a to kvůli Gordonově veřejné podpoře tohoto místa. Hrobka měla u vchodu prohlubeň, která měla zadržet velký přivalený kámen. To se také shoduje s biblickým popisem hrobky. Marek, další z Ježíšových učedníků píše následující: „I položil do hrobu, kterýž byl vytesán z skály, a přivalil kámen ke dveřům hrobovým.“ (Marek 15:46) Nicméně až donedávna nebyl tento kámen nalezen. Je evidentní, že tato hrobka byla v Ježíšově době v zahradě, protože zde bylo nalezeno několik nádrží. Ta největší z nich pojme devět set tisíc litrů. V roce 1942 byl objeven starověký lis na víno, vysekaný do země v místě Zahradní hrobky, což ukazuje, že zde kdysi byla vinice. Ron teď kopal v oblasti mezi srázem ve tvaru lebky a hrobkou.

Výklenky

Ron Wyatt a jeho dva synové začali kopat přímo dolů po straně srázu. Jednalo se o ohromný úkol, kdy museli přemístit několik tun skály, zeminy a kamení. Zároveň se museli řídit instrukcemi Památkového odboru, což mimo jiné zahrnovalo prosívání veškerého odpadu, aby náhodou nepřišli o nějaké artefakty. Jak se prokopávali dolů, Ron našel tři výklenky podobné poličkám, které byly vytesány do čelní stěny srázu. Archeologové již dříve objevili podobné románské výklenky, takže Ron okamžitě věděl, k čemu sloužily.

Golgotský sráz

Lis na víno

Zahradní hrobka
Ježišova hrobka

Prasklina ve stěně
skalního útěsu

Stará cisterna na vodu
o obsahu 900 000 litrů.

GOLGOTA
Lebeční pahorek
lebka

Výklenek na tabulku
a nápis nad
Křístův kříž

Místo Vyattových
výkopávek

Hora Moria

Hora Moria

Hora Moria

Vstup

Lis na víno

ERUZALÉM

ZAHRADNÍ HROBKA

Golgota v minulosti a tak, jak jsem ji vyfotil (M. Latka) na expedici v roce 2005. V současnosti je na místě jedněch z Ronových vykopávek autobusové nádraží v arabské části. Nápadný je výškový rozdíl mezi cestou před nádražím a na něm. To je způsobeno navezením stavebního materiálu na vyrovnání úrovně po arch. nálezích R. Wyatta - viz níže celkový pohled na stanici.

ca - níže.

**Jeden ze starších
snímků Golgoty.**

V římské době nebylo neobvyklé, že na takovýchto výklencích byly velké cedule. Vyráběly se z dřevěných desek, pokrývaly se sádrou a na ně se velkými písmeny psala oznámení. Když už vzkaz nebyl aktuální, desky se omyly a mohl se napsat další - (*Starověké svitky, 1994 Palphot, Izrael, Michael Avi-Yonah*). Ron našel skupinu tří výklenků. Protože byly vytesány do čelní stěny srázu, o kterém se má za to, že se jedná o sráz Kalvárie, Ron věděl, že je velmi pravděpodobné, že budou obsahovat popis trestného činu popraveného zločince.

Ježíš byl popraven typicky římským způsobem a Ron si pamatoval, že bible říká, že obvinění vůči Ježíšovi bylo napsáno ve třech různých jazycích. Proto byl zvědavý, zda se tato falešná obvinění objeví i v těchto výklencích.

Člověk odsouzený k ukřižování byl nejprve bičován. Potom, co ho donutili nést kříž na popravistiště, byl k němu přibit nebo připoután a kříž byl ve svislé poloze zaražen do země. To byl typický římský způsob ukřižování a zacházení, které musel Ježíš protrpět.

„Napsal pak i nápis Pilát, a vstavil na kříž. A bylo napsáno: Ježíš Nazaretský, Král Židovský. Ten pak nápis mnozí z Židů čtli; nebo blízko města bylo to místo, kdež ukřižován byl Ježíš. A bylo psáno Židovsky, Řecky a Latině.“

(Jan 19. kap., 19. – 20. verš)

Bylo běžné, že Ježíš byl zobrazován na kříži s malou tabulkou, přibitou ke kříži nad jeho hlavou. Toto vyjádření odpovídalo spíš vnímání umělce než praktickému použití. Ukřižování mělo být v první řadě hrůzou nahánějícím zstrašujícím prostředkem. Popis zločinu měl být proto ukázán jasně, aby jej viděli všichni, kdo šli kolem. Malá cedulka by byla příliš malá a když máme na paměti, že „obvinění“ bylo napsáno ve třech běžných jazycích té doby (v hebrejštině, řečtině a latině), všechno ukazuje na to, že Pilát po napsání této zprávy na tři různé cedule uložil cedule do výklenků na čelní stěně srázu. Můžeme si být jisti, že tyto cedule mohly být stejně velké jako výklenky, protože je mohli číst mnozí Židé, a to i z dálky. Ježíš byl ukřižován blízko města a protože byl Hod beránka, mnoho Židů pospíchalo do Jeruzaléma. Židovské velekněze pobouřilo, když viděli, co je zde napsáno, přišli k Pilátovi a protestovali:

„Tedy přední kněží Židovští řekli Pilátovi: Nepiš: Král Židovský, ale že on řekl: Král Židovský jsem. Odpověděl Pilát: Co jsem psal, psal jsem.“

(Jan 19. kap., 21. – 22. verš)

Takže je málo pochyb o tom, že cedule, které zde Pilát uveřejnil, vyvolaly velkou pozornost. Nicméně se zdá, že Jan, který byl očitým svědkem celé události, řekl, že tabulka byla připojena ke kříži. V bibli čteme:

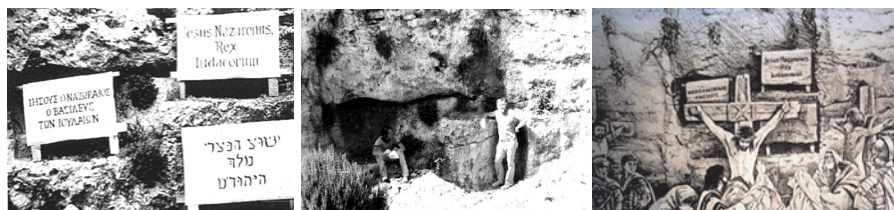
„Napsal pak i nápis Pilát, a vstavil na kříž.
A bylo napsáno: Ježíš Nazaretský, Král Židovský.“

(Jan 19. kap., 19. verš)

Slovo zde přeložené výrazem „na“ je v řečtině slovo „epi“, jež může také znamenat „nad“ nebo „přes“. To samé slovo nacházíme v Matoušově evangeliu, ale zde se překládá jako „nad“. Nad hlavu („epi“) mu dali nápis o jeho provinění: „To je Ježíš, král Židů“. (*Matouš 27:37*). „epi“ se zde zřejmě nedalo přeložit jako „na“! Také na jiných místech se „epi“ překládá jako „nad“ a z toho důvodu není nutné, aby byl nápis „na“ kříži, aby souhlasil s Písmem. Jediná věc, kterou víme jistě, že nápis byl umístěn nad Ježíšovu hlavu, jak udává

Matoušovo evangelium.

Ron Wyatt má silné podezření, že tři výklenky, které našel, měly být místem pro uložení římských cedulí označujících zločin ukřižovaného. Aby ukázal, k jakému účelu sloužily, vložil do nich popsané plakátové desky. Sotva však mohl vědět, že se jeho názory brzy potvrdí.

Místo ukřižování

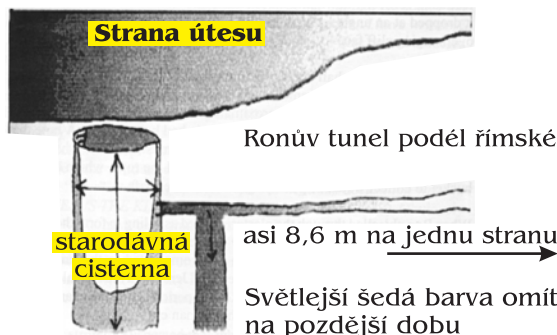
Nádrž

Vypadalo to, že zdi šachty, kterou se prokopávali, začaly být nestabilní. Ron se proto rozhodl, že skončí svoji práci u výklenků a začne kopat na místě, na které ukazoval původně. Zjistil, že se dalo poměrně dobře kopat za velkým kamenem, který jim v tom předtím bránil. Začali tedy provádět výkopy mezi tímto kamenem a stěnou srázu. Když začali kopat poprvé, čelní stěna srázu klesla vertikálně dolů do země; zde však na druhé straně dopadla v takovém úhlu, že vytvořila jakýsi převis a Ron měl nad sebou ochranný "strop".

Asi 11,5 m pod dnešním terénem narazili na skalní podloží. Po pečlivém odstranění sutí našli kulatou vysekanou komoru s poloměrem asi 4,5 m. Na jedné stěně vystupovaly spirálovité schody a nad nimi byl vysekaný otvor. Přes tento otvor se dal zajistit provaz, důkaz toho, že tato komora musela kdysi sloužit jako nádrž. Tento otvor zajistil provaz, na kterém byl přivázán kbelík na načerpání vody nebo snad obilí v šachtě.

Když se Ron prosekal omítkou, která byla použita jako výplň stavby nádrže, našel několik střepů, které poslal k odbornému odhadu. Bylo mu sděleno, že některé pocházely z doby Jebusejců, tedy před tím, než se David zmocnil Siónu a prohlásil Jeruzalém hlavním městem Izraele, nejmladší však pocházely z římského období. Tato komora byla tedy omítnuta a přestavěna v římském období.

V tomto bodě začali podél stěny srázu horizontálně hloubit tunel, směrem k místu, kde kopali poprvé. Chtěli nalézt otvor do jeskyně nebo tunelu, která se rozšiřovala do podzemní stěny srázu. Ale to, co našli, bylo ve skutečnosti hrozný důkaz krutosti, která se zde kdysi odehrávala.

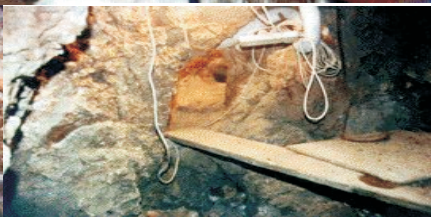
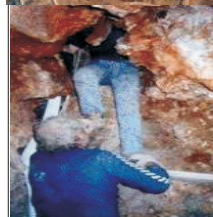
Skalní podloží končilo asi metr od okraje nádrže. Při kopání asi metr dolů našel Ron několik kamenů o velikosti pěsti a mezi nimi lidské kosti, hlavně prstní kůstky. Mnoho neobvyklých kamenů a rozházených kostí je jasným důkazem toho, že se nejednalo o hrob. Ron z toho vyvodil, že toto mohlo být místo kamenování, o kterém se mluví ve Skutcích 7, kde čteme o ukamenování Štěpána.

„A oni zkríkše hlasem velikým, zacpali uši své, a obořili se jednomyslně na něj. A vyvedše jej z města, kamenovali ho. A svědkové složili roucha svá u noh mládence, kterýž sloul Saul.“

(Skutky apoštolů 7. kap., 57. – 58. verš)

Příklopový vchod - Ron Wyatt ve vchodu do podzemních vykopávek.

Ron nikdy neočekával, že najde místo ukřižování, ani netušil o jeho spojení s truhlou smlouvy pod ním. Na snímcích je vidět, jaké podmínky Ron překonával při jejím hledání.

Jeskyně kříže

Ron pokračoval v hloubení tunelu ve směru prvních prováděných výkopů, když narazil na základy dávné budovy, a to paralelně ke srázu útesu. Kámen, který vyčníval z jedné ze zdí, byl otupený, hladký a vypadal jako oltářní kámen. Někdo jej tedy mohl použít jako památník, ale památník čemu? Hned před horizontálně postaveným oltářem si Ron všiml velkého kamenu, ležícího na kamenné podlaze. Když se podíval pozorněji, zjistil, že byl pokryt **travertinem***. Byl tak neobvyklý a symetrický, že musel být opracován lidskou rukou a Ron jej zvedl, aby jej mohl blíže prozkoumat. Když jej zvedl, ke svému překvapení zjistil, že zakrýval čtvercový otvor vysekaný do skalního podloží. Zdálo se, že místo bylo nedotčeno po mnoho let a díky tomu kolem otvoru leželo spousta bláta a sutě. Když je Ron odstranil, viděl v zemi, která se rozšiřovala od čtvercového otvoru, trhlinu. Z čelní stěny srázu se rozšiřovala do vzdálenosti 2,5 m plošina, připomínající římsu. Právě do této plošiny byl vytesán čtvercový otvor. Když Ron odkryl větší plochu před touto římsou, objevil jiné tři otvory vytesané do skalního podloží tím samým způsobem jako ten první. Strany těchto otvorů měřily přibližně třicet tři centimetry. Ronovo měření ukázalo, že první otvor jeskyně, ve které byla trhlina, se nacházel 4,2 m přímo pod těmi třemi výklenky. Jeho dřívější teorie, že tyto výklenky mohly být použity k umístění desek, popisujících povahu zločinu, se teď těmito čtvercovými otvory potvrdily.

Byly to evidentně jeskyně kříže. Okolnosti, které vedly Rona k tomu, že zde začal kopat a jeho důvěra v Boží vedení ho ujistily, že v první jeskyni, kde byla trhlina, mohl být docela dobře uložen Kristův kříž. Ale to nebylo to jediné, co vedlo Rona v jednom časovém úseku k tomuto závěru. Základ této struktury naznačoval, že pokrýval celou oblast. Mohli zde raní křesťané postavit budovu na památku toho, co se stalo? Způsob, jakým byla stavba v okolí jeskyně kříže provedena a lidskou rukou vyrobený otvor zakrývající kámen posílil Ronovu víru, že to byla jeskyně, ve které byl skutečně Ježíšův kříž.

Trhlina v této jeskyni byla typickou trhlinou vzniklou při zemětřesení. Nebyly zde žádné známky použití kladiva nebo dláta, musela být přírodního původu.

Matouš, Ježíšův učedník, nám říká, že když Ježíš visel na kříži, nastalo zemětřesení:

„... země se zatřásla, skály pukaly, ...“
(Matouš 27. kap., 5 l. verš)

Jeskyně vytesaná do skalního podloží a rozšiřující trhlina vzniklá následkem zemětřesení dokazují, že skály musely opravdu „pukat“, jak popisuje Matouš.

Tento otvor byl 59 cm hluboký. Trhlina jej ještě rozšiřovala, ale Ron ji neočistil takovým způsobem, aby ji k tomuto bodu mohl změřit. Asi o rok později objevil, že vedla asi 6 m dolů do země.

Datování budovy

Ron se svým týmem našli mince, které umožnily určit datum této stavby. Na jedné z mincí byl nápis označující Tiberiuse, císaře vládnoucího v období 14 – 37 n. l.

Mince byla datována k roku 135 n. l., dřívějšího data nebyla nalezena žádná mince. Díky těmto důkazním materiálům Ron věděl, že tato stavba byla postavena v době mezi ukřižováním a rokem 135 n. l. K výstavbě došlo pravděpodobně poté, co generál Titus v roce 70 n. l. zničil Jeruzalém. Od ukřižování Ježíše Krista do doby zničení Jeruzaléma o 43 let později se toto popravíště pravděpodobně nadále používalo. V knize „Válka židovská“ od Josepha Flavia, kniha V, kapitola XI, odstavec 1 čteme, že v době Titova obléhání Jeruzaléma bylo denně ukřižováno až 500 mužů. Za takových podmínek by pro křesťany bylo téměř nemožné takový památník na místě ukřižování postavit. Po úplném zničení Jeruzaléma Římany v roce 70 n. l. masové ukřižování skončilo a židé byli buďto zabíjeni nebo prodáváni jako otroci. Město, které bylo tak velkolepé a zakusilo druhé naprosté zničení, se poté stalo římským ležením.

Druhý chrám, který byl postaven na místě Šalomounova chrámu, ležel v troskách a všechny jeho zlaté předměty byly ukradeny. Ve městě byla rozmístěna osmisetčlenná římská vojenská posádka, která měla zajistit, že se nikdo nebude moci pokusit znovu město obnovit.

Křesťané, kteří přijali varování Ježíše Krista, věděli přesně, kdy mají město opustit. Když byl Ježíš naživu, předpověděl zničení města. Také dal znamení označující dobu, kdy z města utéct a uniknout tak smrti před napadající armádou. Tak přežili zničení Jeruzaléma. Když římský císař Hadrián přijel v roce 130 n. l., aby znovu město vystavěl, prokázal křesťanům přízeň; židé však nesměli do města ani vkročit. Císař pojmenoval nové město, které postavil, „Aelia Capitolina“.

*Traventin - umělá, odstupňovaná skála obsahující vápenec (Uhličitán vápenatý CaCO_3). Také se objevuje ve vápencových jeskyních ve formě stalaktitů a stalagmitů.
(The New Encyclopadia Britannica, svazek 11, 15.vydání 1997, USA)

Židé, kteří se do Judska vrátili, se proti němu vzbouřili. Následkem této vzpoury bylo, že jich půl milionu přišlo o život. Protože nejpozději nalezená mince pocházela z roku 135 n. l., bylo možné, že si po zničení Jeruzaléma křesťané uvědomili možnost postavit takovou budovu. Byla to doba tolerování křesťanství a možnost Římany povoleného přístupu křesťanů do této oblasti. To, že se žádné mince z doby po roce 135 nenašly, naznačuje, že místo bylo po nějaké době opuštěno. Stav pozůstatků budovy naznačuje, že nebyla zničena, pouze opuštěna; chátrala proto přirozeným způsobem. Jak roky ubíhaly, docházelo k nánosům zeminy a sutě.

Znovuotevření vykopávek po R. Wyattovy v roce 2008.

Přístup byl velmi těžký. Jedni z mnoha dobrovolníků z celého světa.

Náhrobní kámen

Konstrukce budovy byla velmi jednoduchá. Ze zadních stěn vyčnívaly dvě kolmé vnější zdi. Když pokračovali v hloubení a hledali další zdi, našli opracovaný kámen, téměř 60 cm silný. Z velké části byl pokryt zeminou a sutí, ale jedna jeho odhalená část ukazovala, že byl zakulacen, jako roh stolu. Nakonec se ukázalo, že je obrovský a oni se vzdali dalších pokusů jej odkrýt. Ron uvažoval, zda se mohlo jednat o pečtní kámen z Ježíšova hrobu. Největší náhrobní kámen, o němž Ron věděl, měl v průměru 1,7 m, ale tento kámen byl o mnoho větší.

Kamenná zátka na místo pro kůl (kříž) pokud nebyl používán. Nález R. Wyatt.

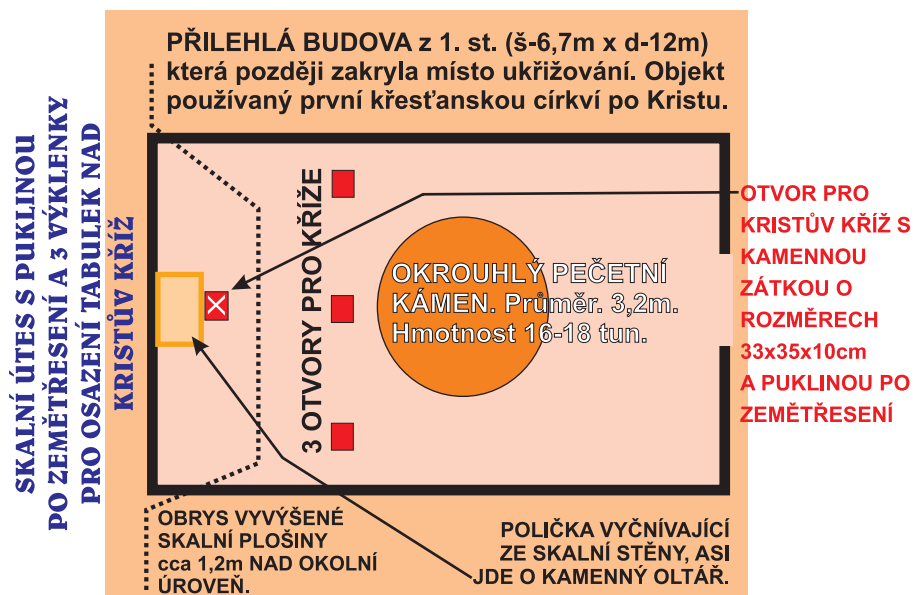
Trvalo několik dalších let, než za pomoci pozemního průzkumového georadaru objevil, že průměr tohoto kamene přesahoval čtyři metry. Tento kulatý pečtní kámen se nacházel uvnitř dávné stavby. Bylo tak pravděpodobné, že křesťané jako stavitelé onoho památníku začlenili do této stavby další předměty, které se vztahovaly k Ježíši. To by vysvětlovalo, proč kámen vzali z hrobu a přemístili ho do prostoru jeskyně kříže.

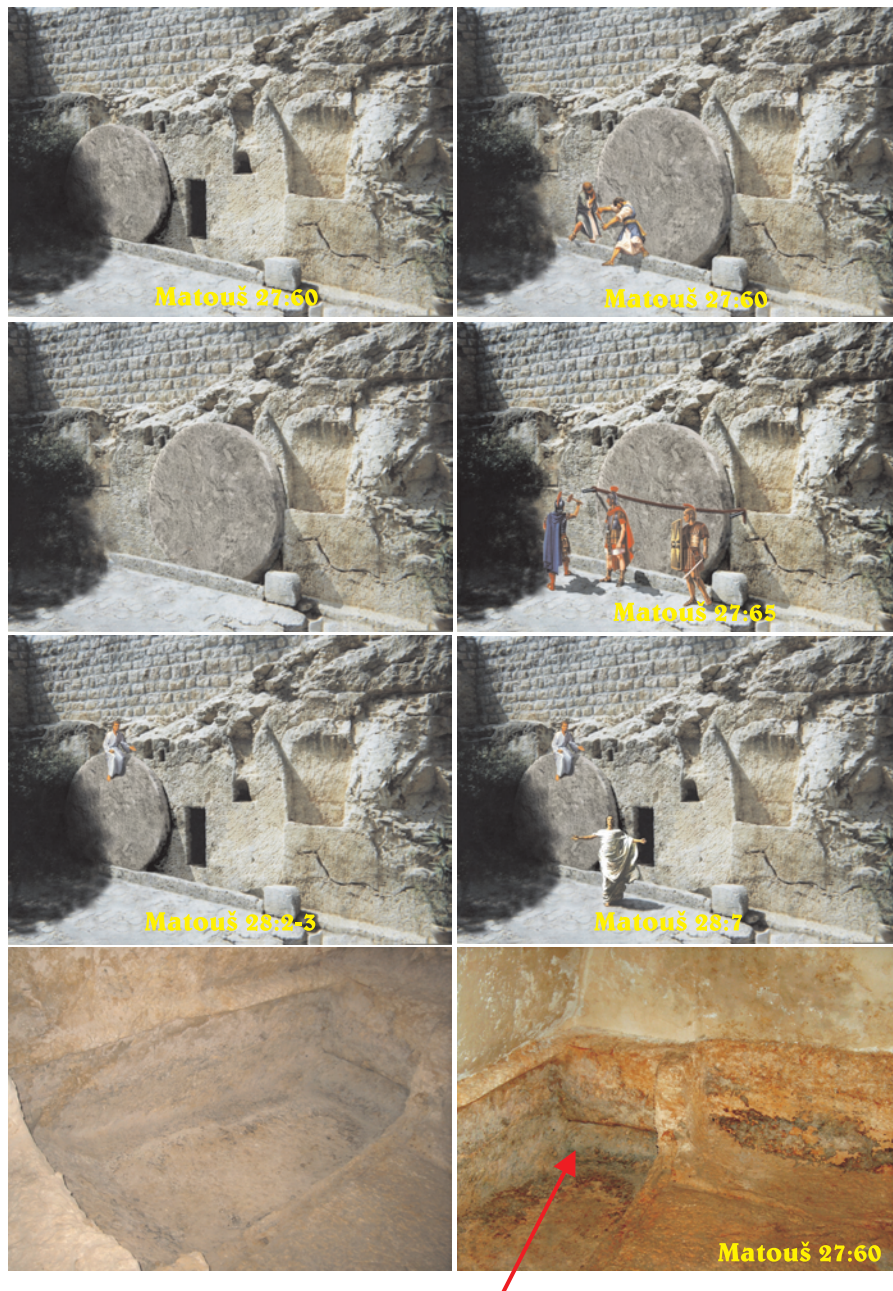
R. Wyatt

* Kůl = kříž. V římských dobách neexistoval kříž tak, jak jej známe dnes, ale byl to de facto kůl ve tvaru **T**. Více o historii kříže v samostatné knize je kříž symbolem křesťanství? (vydal M. Latka v roce 2003) Některé bibl. překlady dodnes nahrazují slovo kříž kulem.

MÍSTO UKŘIŽOVÁNÍ JEŽIŠE KRISTA

Přibližná názorná rekonstrukce postupu „pečetění“ hrobu a zmrtyvchvstání Ježíše Krista.

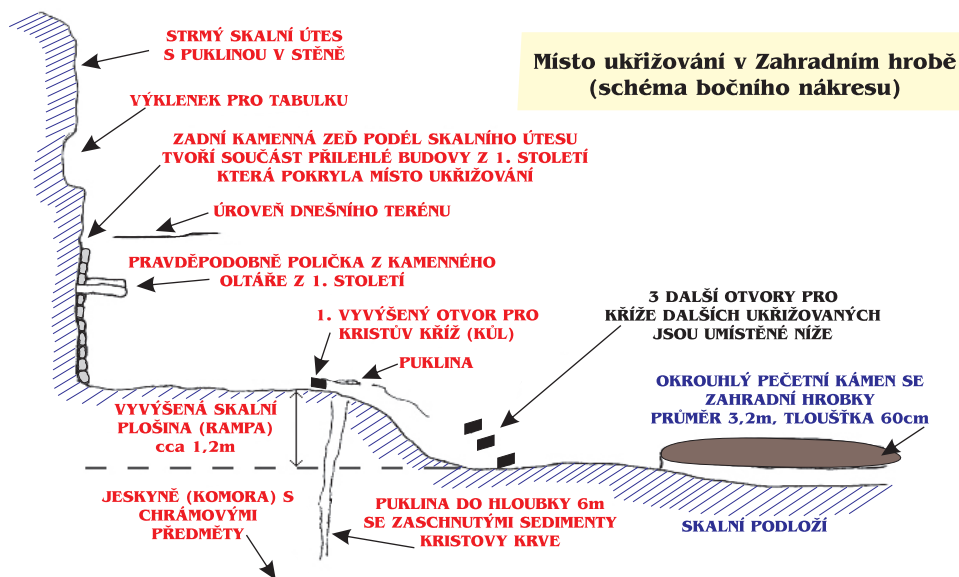
Snímek hrobu Ježíše, který mu dal Josef z Arimatie. Jelikož si ho Josef nechal vybudovat za svého života, byl dělán na přibližné rozměry. A protože byl Pán Ježíš většího vzrůstu, musel být hrob narychlo prodloužen, aby se vešly spodní končetiny - viz fotografie vpravo. Evidentně tam nebyl pohřben původní majitel hrobky, ale někdo jiný, komu se hrobka musela upravit na jeho rozměr.

Zleva: Koryto u Ježíšova hrobu na náhrobní kámen. jiné náhrobní kameny v Izraeli.
Dole: R. Wyatt u podobného náhrobního kamene v Izraeli v době jeho výzkumu.

Nahore: Dnešní podoba výklenků pro nápisy. Zde byly umístěny nápisy o provinění.

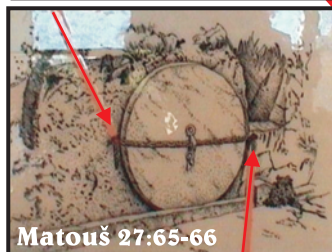

Dnešní podoba Ježíšova hrobu. Na předchozí stránce byly ukázky jiných pečetních kamenů v Izraeli a také snímek „vodícího“ žlabu pro pečetní náhrobní kámen. Doraz i žlab je patrný na snímku výše. Po zavření hrobu kamenem, byl hrob zapečetěn proti porušení.

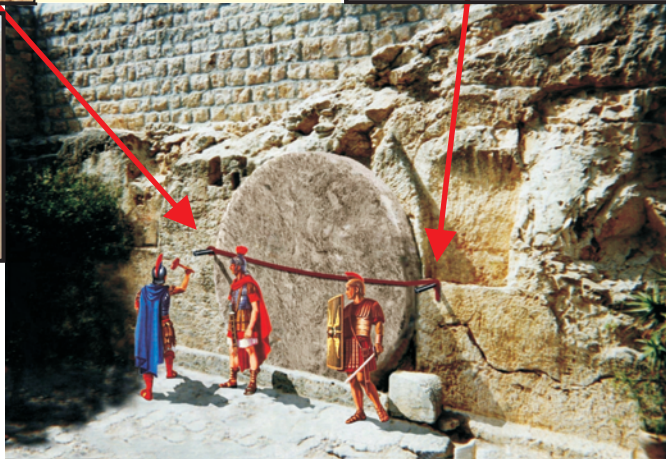

**Detailní makrosnímky
železných zbytků kolíků,
které „pečetily“ kamenný
náhrobní kámen ke skále.
Ještě v současnosti
viditelné, tak jak je
zdokumentoval M. Latka
a mnozí další.**

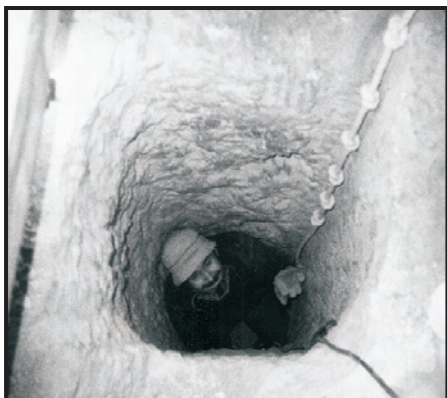
Matouš 27:65-66

Zbytky železných kolíků, které fixovaly zábranu na náhrobním kameni, prošly i laboratorními testy, aby se ověřilo jejich složení a datace. *Více na DVD truhla smlouvy.*

Vyobrazení fotografie, kterou pořídil R. Wyatt při svých archeol. objevech. Jelikož se však fotografie z polaroidu nezdarila, provedl Wyatt společně s J. Pinkoskim obrazovou rekonstrukci toho co Wyatt viděl. Níže přetiskuji foto z mé návštěvy zahradní Hrobky v roce 2005. Při filmování detailu vstupu do hrobu Ježíše Krista jsem natočil detail nad jeho vstupem a vlevo od jeho vstupu. Ne náhodou vidím podobnost v tom co jsem natočil s tím, co viděl R. Wyatt o 20 let dříve. Svědkem celé události byl i nestranný pozorovatel (Hellerová), kterou jsem přivolal, aby mi potvrdila, že vidím správně, což mi při nahrávání záznamu i shodně řekla, že vidím správně. Podle mého úsudku nejde o náhodu, ale označení „pravého“ hrobu J. Krista - což je podoba, kterou viděl i R. Wyatt. Vlevo nad vchodem je „lebka“ což nemusím ani podávat vysvětlení tohoto symbolu. Posouzení celé události nechávám na každém jednotlivě.

I takhle se vlézalo do prostoru vykopávek
(foto R. Wyatt)

Jedno z míst vstupů u Golgoty. Fotka z archivu R. Wyatta z 80. let min. století, kdy prováděl v Zahradní Hrobce v Jeruzalémě, společně se svým týmem a syny archeologický výzkum.

Rozsáhlý jeskynní systém

Uplynuly dva roky od té doby, co Ron a jeho dva synové začali s vykopávkami a stále se jim nedařilo najít žádný jeskynní systém nebo skryté tunely. I když Ron našel několik artefaktů velkého významu, stále to nebylo to, co hledal. Hledal truhlu smlouvy. Zdálo se, že se práce dostala do mrtvého bodu a Ron nevěděl, jak v pátrání dál pokračovat.

Ron vypravuje: „Měl jsem dojem, že se mám prosekát přímo skrz sráz, ne tento sráz (Ron ukazuje na sráz, vedle kterého stojí), ale ten, který vypadal, že je trochu tvrdší. I tak jsem dál hledal místo, kde bych se do něj mohl dostat. Věděl jsem, že uvnitř jsou jeskyně, protože dovnitř a ven z trhliny létaly včely. Měla tam hnízda. Nicméně můj nejmladší syn mi řekl: „Tati, a modlil ses za to?“ a já odpovídal: „Ano“. Víte, měl jsem se modlit se svými syny. Ohlédl jsem se zpět a uvědomil jsem si chyby, kterých jsem se dopustil. On však prosil, abych se za celou věc modlil. A tak jsme se společně modlili večer i ráno, měl jsem však se modlit přímo na místě. Zeptal se: „Modlil ses za to?“ Odpověděl jsem „Ano“. Opáčil mi: „Máš nějakou indikaci toho, co máme dělat?“ Odpověděl jsem: „Ano, mám prorazit přímo přes sráz“. On navrhl: „Dobře, dejme se do toho.“ Já oponoval: „V žádném případě! To je nesmysl. Nejdou do toho.“

Tak jsme pracovali další tři nebo čtyři dny a už nastal čas k odjezdu. Byl jsem dole s mým starším synem a předávali jsme nástroje mladšímu synovi, který byl nahoře, aby je uskladnil. Můj starší syn, který je poměrně tichý, řekl: „Tati, modlil ses za to?“ Odpověděl jsem: „Jistě, ano, modlil jsem se.“ Zeptal se: „A?“ Na to jsem řekl: „Měl jsem dojem, že se mám prosekát přímo skrz sráz.“ On na to: „Dobře, pusťme se do toho.“ A já: „Ne! To je nesmysl, nebudu tlouct hlavou proti skále!“ On odpověděl: „Tati, odpusť, že ti to říkám, ale viděl jsem, že jsi v životě dělal nesmyslnější věci, než je tahle.“ Řekl jsem: „Dobře, řekni Ronnymu, ať nám zase ty nástroje podá dolů.“

Když se teď pozorně podíváte, uvidíte tady trhlínu. Je to poškozená rýha napříč skálou. Šli jsme tedy asi 45 cm nad tuto stranu, vzali svá kladiva a dláta a začali kámen označovat, nahoře a dole, nahoře a dole. Konečně odtamtud vypadl pořádný kus. Odtlačili jsme jej na stranu a podívali se na dno. Tam byla malá černá díra asi takhle velká. (ukazuje rukou, jak asi byla velká) To vůbec nevypadalo slibně. Nechal jsem si od syna podat baterku, seděli na místě, odkud mohli vidět. Vše se odehrávalo dole, v tunelu. Posvítíl jsem si nahoře na onu díru a za ní byla velká jeskynní prostora. Měli jste někdy husí kůže a podobné různé pocity, které vás přemohly? To se mi právě teď stalo. Netrvalo moc dlouho a podařilo se nám otvor rozšířit natolik, že jsme se mohli protáhnout dovnitř.

Myslel jsem si, že zrovna tam bude truhla smlouvy. Nebyla. A tak, protože jsme museli příští ráno odjet, díru jsme ucpali. Vrátili jsme se zpátky na povrch. Všechno jsme upravili, aby nebylo možné rozpoznat lidskou činnost. Poté jsme odešli; musel jsem jet domů pracovat, ušetřit další peníze a přijet zpátky ...” (Ron Wyatt, Zedekiah's Cave, 1997)

Šokující objev

Při své další výpravě objevili, že tato jeskyně vedla do mnohem většího systému jeskyní a tunelů. Ne všechny tunely byly propojeny. Aby objevili další tunely a jeskyně, trávili hodiny tím, že se prosekávali skrze skalní stěny. Zdálo se, že celý systém byl naprosto nedotčen lidskou rukou. Psal se prosinec 1981. V Jeruzalémě byla pořádná zima, jak Ron, tak i oba jeho synové onemocněli. Ron byl hluboce přesvědčen, že Bůh mu při této výpravě dá truhlu najít. K tomuto závěru ho vedlo několik odpovědí na modlitbu, které dostal, ale nyní kvůli nemoci začal celý projekt vypadat bledě.

Vypráví: „Mí dva synové v roce 1982 vážně onemocněli. Jednoho jsem poslal domů na Štědrý den, druhého na Silvestra. Dlužil jsem hotelu 300 USD a neměl jsem žádné peníze. Byl zde přátelský Arab, který nás nechal jíst u něj v restauraci. Bylo to tak ponižující. Existuje několik věcí, ve kterých se necítím dobře; při této výpravě jsem jich zažil několik. Byl jsem rozhodnut, že buď truhlu smlouvy najdu nebo v jeskyni zemřu. To možná zní trochu melodramaticky, ale byl jsem pokořen. Nemohl jsem si dovolit platit hotel a radši bych zemřel, než být v takové situaci

Nicméně, ten malý Arab, který nás nechal jíst v restauraci, byl dospělý člověk, ale asi takhle malý (Ron ukazuje na výši svých prsou). Ano byl malý. Jak jsme prolézali jeskynním systémem, on se vždy proplazil do jedné z komor. Já mu dal baterku, aby prostory kolem sebe osvětlil a vždy jsem nakoukl dovnitř, abych viděl, jestli to vypadalo jako všude jinde. Tímto způsobem jsme pokračovali, až jsme se dostali do jedné jeskyně. Asi byste nevěřili, kam až jsme se dostali. Kdo z vás jste kdy byli uvnitř velké jeskyně s tunely a komorami? Asi víte, o čem mluvím.

Právě jsme prolezli celou tu komoru; byli jsme nahoře, dole, na různých úrovních a nyní jsme sestoupili 1,4 m dolů a potom zpět nahoru. Najednou se ve stěně objevil asi takhle velký otvor (Ron opisuje rukama kruh asi kolem 20 cm) a uprostřed něho visel stalaktit. Byl to jediný stalaktit, který jsem v jeskyni viděl, který by nebyl takhle maličký (Ron naznačuje prsty velikost asi 10 cm). Tenhle byl velký a mám jej ve své sbírce.

Vylomil jsem jej a otvor rozšířil natolik, aby se do něj mohl můj doprovod dostat. Začal se do něj soukat a já mu podával baterku, aby mohl udělat to, co jsme už prováděli několik dní. Vrátil se z komory se slzami v očích, zděšeně na mě zíral a řekl: „Co je tam? Co je tam? Tam se nevrátím!“ Nato jsem se zeptal „Dobře, co jsi tam viděl?“ Odpověděl: „Nic jsem neviděl.“ Pomyslel jsem si: „Dobře, O.K. Už byl v těsnějších prostorách a takto nereagoval.“ Byli jsme ve tmě a najednou mě osvětlil malý paprsek světla. Napadlo mě: „Boží zděšení.“ Víte, o co se jedná, když jde o nadpřirozené zděšení. Z toho jsem vyvodil, že se buď jedná o truhlu smlouvy nebo o cestu k ní, buď jedno nebo druhé. A Bůh nechce, aby tento člověk věděl, kde se nalézá. Právě řekl: „Musím se dostat odsud pryč.“ A odešel.

Rozšířil jsem tedy prostor natolik, abych se jím mohl protáhnout i já, a dostal jsem se dovnitř. Bylo tam plno kamenů, větších, než těch tady. Hromada kamenů dosahovala až 45 cm ke stropu jeskyně. Kdyby ten mladík nebyl tak hrozně vyděšen a neodháněl odtamtud tak rychle, vůbec bych na toto místo nešel.

Nicméně s baterkou jsem se protáhl dovnitř a proplazil se okolo na vrchol té hromady kamení; posvítil si dolů mezi trhliny ve skále a najednou se na mě zpětně odrazila plochá, zlatá věc. Přesunul jsem se a znovu posvítil dolů, Byla tam dva odrazy, jeden tady a jeden tuhle. Věděl jsem, že se jedná o ploché, zlaté víko a pomyslel si: „Truhla smlouvy!“ Zapomněl jsem na cheruby, kteří byli k víku připevnění. Vyčnívali by nad kameny a sutí, na vrcholu slitovnice. Začal jsem odstraňovat kameny a vrstvil je, kde se dalo. V okamžiku, kdy jsem se dostal ke zlatému víku, jsem kameny měl za svými rameny a opíral se o ně zády. Byl to stůl na předkladné chleby. Ale stejně, já hledal truhlu smlouvy. A pouze poté, co jsem si udělal čas na prohlédnutí zbytku komory. Víte, právě jsem se vplazil dovnitř, rychle se rozhlédl a začal prozkoumávat prostor pod skálou. Přejel jsem baterkou podél zdi a uviděl oproti zdi umístěnou kamennou schránku, asi takhle vzdálenou od stropu. Víko, které trochu sklouzlo, bylo rozbité a vpravo nahoře byla trhlina. Na dně této trhliny byl dohněda zbarvená hmota. Viděl jsem horní část víka schránky. (ticho, Ron pláče) Na obou stranách zlomených částí bylo více této hmoty. (ticho, Ron znovu pláče) Najednou jsem si uvědomil, že sedím před truhlou smlouvy, na kterou stekla Kristova krev. (opět ticho) Nikdy jsem neslyšel, že by někdo o takové

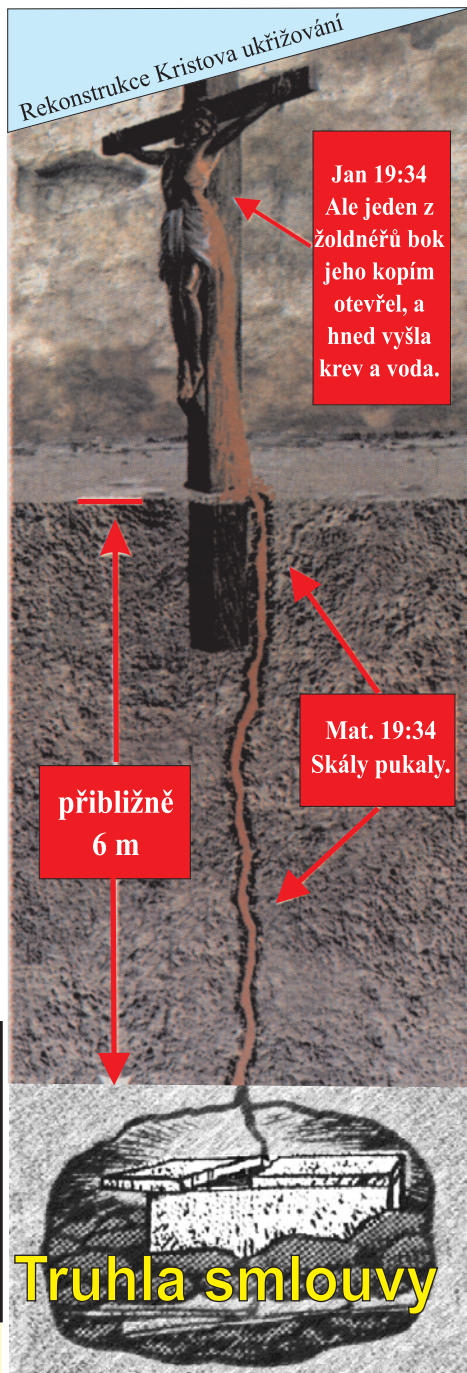
možnosti kázal. Bylo to na mě příliš. Když jsem znovu přišel k sobě a podíval se na hodinky, zjistil jsem, že od doby, když jsem se do jeskyně dostal, uplynulo 45 minut.“ (Ron Wyatt, Zedekiah's Cave, prosinec 1997).

Úřady

Zaslíbení, že Ron najde při této výpravě truhlu najde, se naplnilo. Ve skutečnosti ji však ještě nemohl vidět, ani ji z jeskyně odstranit. Ron ve svém zklamání pocítil další silný pocit: „Řekl jsem pouze, že ji najdeš. Na povrch vyjde ve správný čas.“ Ron informoval o svém nálezů izraelské orgány a později jim předal malý artefakt z jeskyně. Jednalo se o granátové jablko ze slonovinové kosti s nápisem. Dle tohoto nápisu se zjistilo, že je jedná o předmět ze Šalomounova chrámu. Jedná se o jediný kdy objevený předmět z prvního chrámu a dnes se nachází v Izraelském muzeu v Jeruzalémě. Tento objev je přesvědčil, že Ronovo tvrzení o objevení truhly by mohlo být pravdivé. Ron byl jediný člověk, který kdy přinesl na světlo světa předmět z prvního chrámu, kde se také nacházela truhla. Ron věděl, že různí kritici na celém světě mu nebudou věřit, že to byl on, kdo přinesl toto granátové jablko. Odlomil z něj tedy malý kousíček, který nechal v komoře s truhlou smlouvy.

Vykopáný vstup do podzemí.

Ivory Pomegranate

Jerusalem

First Temple period, second half of the 8th century B.C.E.

The pomegranate displayed here is a sensational discovery, of great significance to the history and archaeology of ancient Israel. It bears an incised inscription in the ancient Hebrew script:

קדש כהנמ לבית יהוה

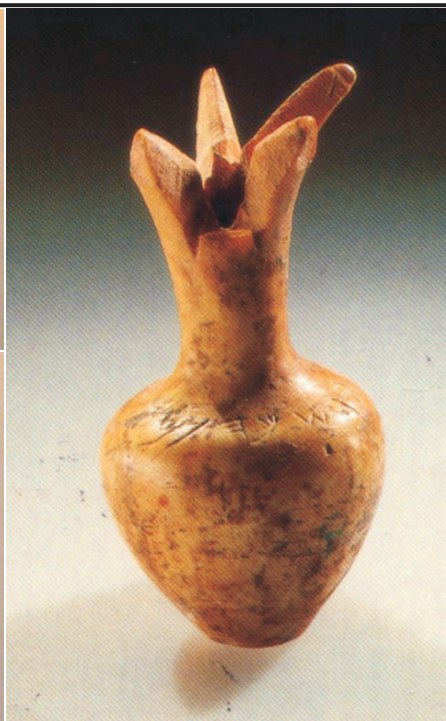
qds khnm lbyṯ [YHW]H

Sacred donation for the priests of (in) the House of Yahweh

Because of its multiple seeds, the pomegranate became a renowned symbol of fertility, and has been a favorite motif of ancient Near Eastern art since the 3rd millennium BCE. It is frequently mentioned in the Bible and has been a prominent symbol in Jewish art of all periods.

The pomegranate, one of seven kinds of fruit which Eretz Israel yields, was a conspicuous decorative element in the Jerusalem Temple. Two hundred copper pomegranates adorned each of the capitals of the two columns, Yakhin and Boaz (I Kings 7:20), and pomegranates embellished the hem of the robe of the High Priest (Exodus 28:33-34).

A perforation in the base of our pomegranate indicates that it was part of a larger object, possibly surmounting a rod. Indeed, rods with pomegranate heads were discovered in excavations in Israel and neighboring countries and are usually interpreted as scepters. On the basis of the inscription and the precious material of this pomegranate we may assume that it was part of a scepter used by the priests in the Temple. If this is so, our pomegranate is the only known surviving object from the First Temple, built by King Solomon in Jerusalem.

Granátové jablko ze slonoviny, které Ron objevil během vykopávek a je nyní vystaveno pro veřejnost v Jeruzalémském muzeu.

Překlad textu na tabulkách:

Zde vystavené granátové jablko je senzační objev, mající velký význam pro historii a archeologii starodávného Izraele.

Je v něm ve starodávné hebrejštině vyryto: „Posvátný dar kněžům v domě Jahuehově“.....

naše granátové jablko je tím jediným známým předmětem, který se zachoval z prvního chrámu postaveného králem Šalomounem v Jeruzalémě.

Příslušné orgány sdělily Ronovi, aby uchoval tajemství truhly v tajnosti. Důvodem pro toto utajení byly ohromné náboženské a politické problémy, které by v Izraeli, kde ve společnosti byla už tak velmi křehká a výbušná situace, mohly vzniknout. Měli obavy z možných násilných reakcí některých extrémnějších Židů, kdyby se dozvěděli, že truhla smlouvy (dřívější obydlí "TOHO, KTERÝ

JE" na zemi) byla nalezena. V dřívějších dobách boj o Chrámovou horu vyústil v několik krvavých konfliktů.

Obsah komory

Vynesení jakýchkoliv předmětů z komory nebylo možné. Zaprvé: byla plná kamení, které se navrstvilo okolo chrámových předmětů, a za druhé: Ron nemohl vytáhnout artefakty maličkou dírou, kterou se sám musel protlačit. Nejprve musel lokalizovat původní vchod, který se k ukrytí předmětů používal. Ron se do komory několikrát vrátil. Jednou přinesl "tekoucí vrtačku", která se používá při ortopedických operacích a kolonoskop, optický nástroj se silným světelným zdrojem, který lékaři používají k nahlédnutí do lidského těla. Kámen byl obalen tak vysoko, že víko bylo příliš blízko u stropu, než aby se do něj skrze trhlinu dalo podívat a uvidět truhlu. Aby mohl truhlu skutečně identifikovat, pokusil se Ron s tímto nástrojem v obalu kamenu vyvrtat malou díru. To se mu nepovedlo, a proto do obalu kamene díru vysekal pro zavedení kolonoskopu. Tento nástroj ukazuje najednou pouze malý úsek, ale tím, že jím pohyboval kolem dokola, mohl si zlatý předmět prohlédnout. První věc, kterou uviděl, byl spodek korunní lišty v okolí slitovnice. Pak uviděl ploché, zlaté strany. To mu stačilo ke zjištění, že truhla tam opravdu je.

Následně byl schopen identifikovat v komoře následující předměty: truhlu smlouvy v kamenném obalu, stůl na předkladné chleby, zlatý kadidlový oltář, sedmiramenný svícen, dlouhý meč, efod, mosaznou peněžní váhu, několik olejových lamp a mosazný prsten. Dále zde byly další předměty, u kterých si Ron nebyl jist, k čemu se používaly. Když je našel, byly pokryty zvířecími kůžemi. Na kůžích byla položena dřevěná polena a na nich ležely kameny.

Kamenné desky s Deseti přikázáními byly stále v truhle smlouvy a na jedné straně truhly byl malý oddělený otevřený prostor, který obsahoval knihu smlouvy, kterou Mojžíš napsal dle Božího přikázání.

„Stalo se pak, když napsal Mojžíš slova zákona tohoto v knize, a dokonal je, že přikázal Levitům, kteříž nosili truhlu smlouvy Hospodinovy, řka: Vezměte tu knihu zákona a vložte ji v straně truhly smlouvy Hospodina Boha vašeho, ať jest tam proti vám na svědectví.“

(5. Moj. 31. kap., 24. – 26. verš, viz 2. Moj. 24:7; 5. Moj. 17:18; 5. Moj. 29:21)

Z toho, co zde Ron viděl, byla většina Mojžíšových knih. Všechny tyto svitky, zhotovené ze zvířecí kůže a tisíce let staré, byly v překvapivě výborném stavu. Ron také našel sedm olejových lamp, které pravděpodobně použili ti, kteří předměty do komory přinesli. Jedna z lamp byla ozdobena typickým asyrským designem, kozou nebo beranem, stojících na zadních nohách, žerouce vinnou révu. To prokázalo asyrský vliv v Judsku v době těsně před babylonským zajetím.

**Uvnitř hory Moria.
Na snímku část vykopávek - tunel.**

Původní vstup

Jeskynní systém, skrze který Ron do komory vstoupil, vypadal netknutý. Otvor, kterým vstoupil, byl velmi malý a sotva mohl být tím, kterým do jeskyně Jeremiáš a/nebo jeho muži velké předměty vnesli. Otázka nyní zněla: Který tunel tyto lidé použili?

Ron začal zkoumat komoru z jiného vchodu. Na jednom místě uviděl něco pokrytého kameny, což vypadalo, že vede do jiné otevřené komory. Když odstranil několik kamenů, odkryl dlouhý, přírodní tunel se znaky tesání. Usoudil z tohoto objevu, že jej kdysi lidé rozšířili. Problémem, kterému teď Ron čelil, bylo naprosté zastavení velkými kameny. Vyčistit tunel by pro něj bylo velmi obtížné. A tak když vyšel a zapečetil svůj malý vchod, rozhodl se pátrat z druhé strany – z místa, kde tunel začínal.

Protože zařízení bylo přineseno z chrámu, byl tento úsek evidentně místem, kde začínali; komora byla místem odpočinku. Ron si nebyl vědom žádného tunelu, který by vedl směrem k chrámu. Napadlo ho však, kde by mohl s hledáním začít. Sedechiášova jeskyně, která se rozšiřuje 230 m do hory Moria, sloužila v jedné době jako kamenolom. Tato jeskyně se nachází mezi Chrámovou horou a golgotským srázem, mohla být tedy myslitelnou spojnici.

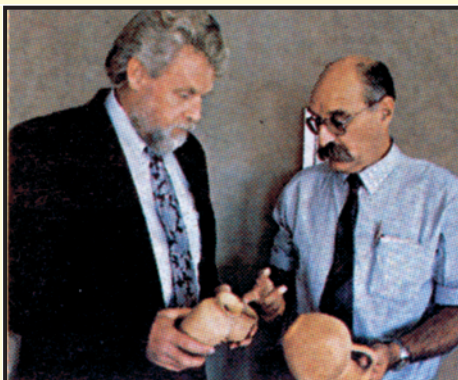

Jeden z australských dobrovolníků při obnovení práce během vykopávek v roce 2008

R. Wyatt v jeskynním komplexu

Ron Wyatt a Dan Bahat, tehdejší ředitel Starožitných památek v Jeruzalémě, zkoumají hliněné nádoby, objevených během vykopávek.

Sedechiášova jeskyně

Dr. Thames Turner Barclay byl Američan, který v letech 1851 až 1857 pracoval v Jeruzalémě jako doktor a misionář. Proslul tím, že (mimo jiné) znovu objevil bránu do prostoru chrámu a ta pak byla po něm pojmenována jako "Barclayova brána". Dr. Barclay často chodil na procházku se psem ve Starém městě. Jednou v zimě roku 1854 šel se svým psem podél severní stěny hradeb jeruzalémského Starého města.

mu pes zmizel a dr. Barclay na něj zapískal. Pes se nevrátil

Najednou
a doktorův syn,

který je doprovázel, jej začal hledat. Během

hledání v té části lomu, kde byla posta-

vena hradba starého města, našel

hlubokou jámu, odkud slyšel štěkot

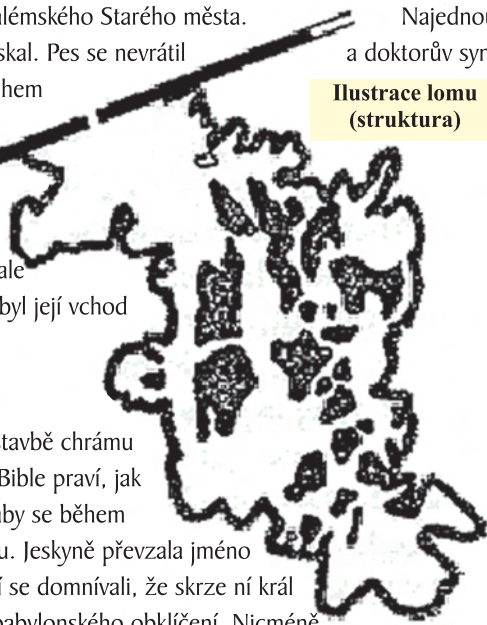
svého psa. Tak byla tato ohromná

Sedechiášova jeskyně znovu objevena, ale

zjistilo se, že během uplynulých století byl její vchod

zastavěn kamennou stavbou.

**Ilustrace lomu
(struktura)**

Únikova cesta

Mnozí věří, že Šalomoun používal ke stavbě chrámu

kámen právě ze Sedechiášovy jeskyně. Bible praví, jak

se kámen lámal a opracovával v lomu, aby se během

stavby chrámu ve městě vyvarovali hluku. Jeskyně převzala jméno

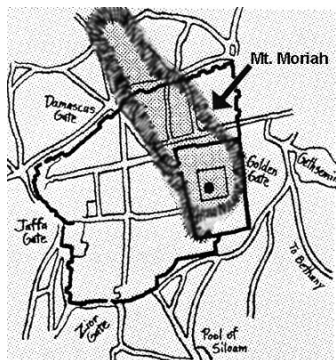
"Sedechiášova jeskyně", protože mnozí se domnívali, že skrze ní král

Sedechiáš uprchl z Jeruzaléma během babylonského obklíčení. Nicméně

v bibli se pouze dočteme, že :

„A kníže, kteréž jest uprostřed nich, na rameni ponese po tmě a vyjde. Zeď prokopají, aby jej vyvedli skrze ni; tvář svou zakryje, tak že nebude viděti okem svým země. I protrženo jest město, a všickni muži bojovní utekli noci té skrze bránu mezi dvěma zdmi u zahrady královské; Kaldejští pak leželi okolo města. Ušel také král cestou pouště. I honilo vojsko Kaldejské krále, a postihli ho na rovinách Jeriškých, a všecko vojsko jeho rozprchlo se od něho.“

(Ezechiel 12. kap., 12. verš; 2. Královská 25. kap., 4. – 5. verš)

Ilustrace lomu (opět půdorys), ale vyobrazen jak v podzemí zasahuje do starého města Jeruzaléma. Pod opevněním starého města se táhl Sedechiášův lom z centra od prvního chrámu až ven za hradby.

Uvnitř Sedechiášovy jeskyně.

R. Wyatt před vchodem do Sedechiášova lomu.

Vchod kameníků

Zatímco Ron obcházel okolo a zkoumal tuto jeskyni, snažil se vžít do situace kameníků. Když viděl, jak hluboce se jeskyně do hory rozšiřuje, pochopil, jak bezvýznamné a namáhavé by bylo vynášet kameny z lomu a potom je nosit do města jednou ze severních bran. Protože se lom nacházel pod městem, bylo by daleko snazší přinést kameny do města přímo z lomu. Jednoduchý otvor ve stropě jeskyně by dělníkům výrazně ulehčil práci. Ron začal zkoumat kamenné sloupky, které dělníci nechali k podpěře stropu jeskyně. Jeden ze sloupů vypadal jako velká hromada zeminy a sutě, která byla navrstvená tak vysoko, že procházela i otvorem ve stropě. To přivedlo Rona na myšlenku, že tady by možná mohl být otvor ve stropě lomu. Truhla smlouvy tedy mohla být přepravena tímto stropním otvorem, potom spojovacím tunelem a nakonec přenesena do komory, ve které se v současné době nachází.

Strážný cherub

Ron začal pátrat po tunelech a brzy jeden objevil. Ležel schovaný za balvany a převislou skálou a byl zapečetěný kameny, které byly záměrně nalámány a opracovány. Tunel směřoval správným směrem, ale to by stále znamenalo poměrně dlouhou cestu.

Pokud by toto byl pravý tunel, vyčistit jej by znamenalo obrovskou práci. Když Francouz Charles Clermont-Ganneau na konci 19. st. zmapoval Sedechiášovu jeskyni, nakreslil plány, mapky a diagramy téměř každého detailu tohoto obrovského lomu. Jeden z objevů, které učinil, byl

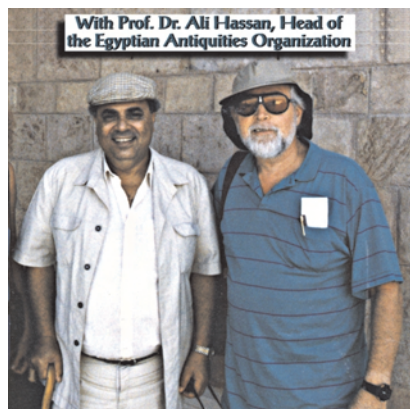
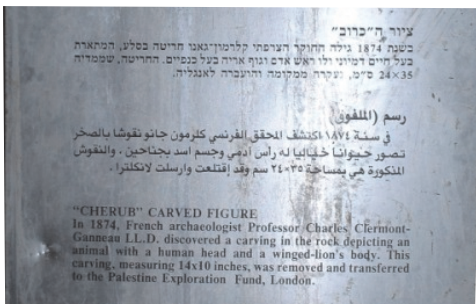
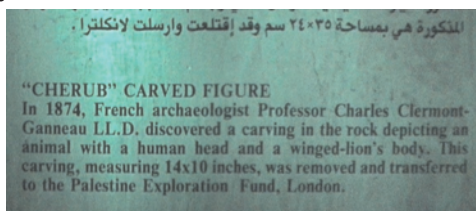
cherub vyrytý na sloupu. Měl tvar těla lva, pár křídel a hlavu člověka se starověkým účesem. Clermont-Ganneau cheruba odstranil a poslal jej do Fondu výzkumu Palestiny v Londýně. Vypadal jako cherub z izraelského paláce v Samaři. Bylo zjištěno, že pochází z období asi 7 st. př. n. l., kdy byl Izrael pod kulturním vlivem Asýrie. To bylo předtím, než Babyloňané dobyli Jeruzalém a náhodně se shoduje s dobou, kdy bylo ukryto chrámové vybavení.

V této souvislosti je zajímavé se opět podívat na citaci z 2. knihy Makabejských, kterou jsme již uvedli dříve. Zde je řečeno, že Jeremiáš a jeho lidé, kteří ukryli chrámové předměty v jeskyni, „... vchod pak zahradil. Později přišli někteří z jeho doprovodu, aby vyznačili tu cestu, ale nemohli ji nalézt. Když se to Jeremiáš dozvěděl, zlobil se na ně a prohlásil, že místo zůstane neznámé, dokud se Bůh nesmiluje a lid neshromáždí a nesjednotí.“ Je možné, že vyrytý cherub, kterého našli tak blízko k zastavěnému vchodu, byl znamením, které udělali Jeremiášovi muži. Později Ron použil skenující radar pro ujištění, že se opravdu jednalo o tunel z lomu vedoucí do komory, kde objevil truhlu smlouvy a další předměty. Asi 6,5 m pod zemí objevil prázdný prostor ve tvaru tunelu, který vedl ve směru jeskyní kříže a komory. Kvůli budovám, které zahrazovaly cestu, však nemohl jít po celé jeho délce.

Místo toho vzal se sebou do Sedechiášovy jeskyně radar. Naskenoval vchod, který našel. Když se ukázalo, že za kamennými kvádry je prázdný prostor, prolomil jej. Tunel ale dále zatarasovala suť. Vypadalo to, že se někdo záměrně pokoušel zakrýt zapečetění tunelu. Tento úsek byl značně zatarasen a jeho vyčištění by rovněž znamenalo obrovskou námahu.

Rytina nalezená blízko vchodu do tunelu, datovaná do doby invaze.

Snímek vpravo a vlevo:
R. Wyatt s ředitelem
egyptské organizace pro starověk,
R. Wyatt při filmování

Zvláštní zážitek

Ron se rozhodl, že jediná možnost rozšíření vchodu do komory by bylo vykopat šachtu ze shora přímo dolů, skrze skálu. Hrozilo zde nebezpečí toho, že by se šachta mohla zřítit a nalezené předměty dole v jeskyni zničit. Také by to znamenalo enormní projekt a spoustu práce. Po několika kopáních se Ronovi podařilo prokopat se asi skrze 3 m vápence, ale konec nebyl v dohledu. Už uplynulo téměř 10 let od té doby, co objevil truhlu; rostla jeho frustrace ze všeho úsilí, které do práce vložil a jak se zdálo, veliká snaha nepřinášela žádné ovoce. Měsíc nebo dva před návratem do Jeruzaléma, za účelem prací na šachtě, vedl shromáždění v jednom sboru v Severní Karolíně. Dal přítomným zhlédnout video a lidé měli plno dotazů. V průběhu se Rona jakýsi člověk zeptal, kdy plánuje další výpravu do Izraele.

Když Ron se svým asistentem přijeli později do hotelu v Jeruzalémě, seděl tam onen tázající a čekal na ně. Zřejmě si myslel, že je obdařen nějakým druhem prorocství. Nabídl v rámci tohoto projektu svou pomoc, ale dokud zde byl, bylo nemožné v pokračování práce. Ztratil všechnu naději a měl pocit, že s celým projektem skončuje. Věřil, že jeho neúspěšná cesta znamenala "ztrátu práce" na projektu. Věděl, že Bůh nepotřeboval zrovna jeho, aby projekt dokončil. Poté Ron prožil zkušenost, která ho ovlivnila na celý život. Seděl blízko místa, kde našel výklenky a jeskyně kříže. Muž, který Ronovi celou věc tak znesnadnil, seděl jen pár metrů dál a obědval ve stínu rozložitých keřů. Země, na níž teď seděli, byla mnohem níž, než okolní terén. Najednou Ron za sebou uslyšel hlas, který mu říkal „Ať ti Bůh žehná v tom, co zde děláš.“ Ron se ohnal. Nahoře na schodišti stál vysoký, štíhlý muž s tmavými vlasy. Měl na sobě dlouhou bílou tuniku a hlavu pokrytou čímsi podobným tomu, co se nosilo v biblických dobách. Ron neřekl nikomu, co "dělal" a byl zvědavý, co to je za člověka. Měl zvláštní pocit, že tento člověk věděl všechno o něm a o jeho činnosti. Ron se pokusil zjistit, kdo byl tento zvláštní člověk a přátelsky se zeptal: „Jste z této oblasti?“ „Ne“, zněla jednoduchá odpověď a potom nastalo ticho.

„Jste turista?“ zeptal se Ron. „Ne.“ Opět ticho. Ron nevěděl, co jiného by ještě mohl říct a tak prostě jenom seděl a díval se do jeho přátelské tváře. Potom ten muž promluvil: „Jsem na cestě z Jižní Afriky do Nového Jeruzaléma.“ A opakoval svá první slova: „Ať ti Bůh žehná v tom, co zde děláš.“ Potom se otočil a odešel.

Protože Ronův nezvaný host seděl ve stínu keřů, tohoto člověka v bílých šatech neviděl. Celý rozhovor však slyšel. Hlasitě zvolal: „Rone, myslíš si, že jsme mluvili s andělem?“ „Přinejmenším“, odvětil Ron. On sám měl z tohoto setkání dojem, že to mohl být Sám Ježíš Kristus. Do areálu Zahradní hrobky existuje pouze jediný vstup a pokud sem někdo chce přijít, musí tímto vstupem projít. Ron se ptal zaměstnanců, zda viděli bíle oblečeného člověka. Ti odpovíděli, že nikdo takový vchodem ani nevešel, ani neodešel. Nikdo ho neviděl. Tento zážitek Rona posílil a povzbudil v tom, aby pokračoval – bez ohledu na to, na co narazí na příštím rohu.

Čtvrtá návštěva komory

Ron se několikrát pokusil truhlu smlouvy vyfotografovat a natočit na videokameru, ale fotky vždy vyšly zamlžené a to mu dělalo velké starosti. Při své čtvrté návštěvě si vzal s sebou 8 mm videokameru a stativ s nadějí, že se mu konečně podaří natočit čistou stopáž truhly.

Po vstupu do komory podle svého zvyku si okamžitě všiml, že se cosi změnilo. Kameny, které předtím komoru vyplňovaly, zde nebyly. Komoru osvětlil tenký paprsek světla, ale Ron nemohl zjistit, odkud se paprsek bere. Potom Ron uviděl, že komora byla úplně vyčištěna a to včetně všech kamenů. Práce, o níž Ron věděl, že se bude muset udělat a že její trvání bude dlouhé, byla nyní hotová. Komora byla úplně vyklizena a truhla smlouvy byla vyňata z kamenného obalu. Ron byl přemožen tím, co viděl. Truhla byla naproti stěně komory; přímo pod trhlinou ve stropě, vzniklou při zemětřesení, odkud stékala na slitovnici Ježíšova krev. Další chrámové vybavení bylo ve vztahu k truhle smlouvy přesně uspořádáno. Ostatní předměty byly uloženy podél jedné ze zdí.

I když to Ron nebyl schopen přesně popsat, stěna za truhlou vypadala jako krystal a vyzařovala barvy duhy. Když se na tento jev díval, najednou si uvědomil, že není sám. Ron cítil přítomnost andělů. V jeskyni s ním byli čtyři muži, ale nepodobali se tomu, jak se obvykle zobrazují. Všichni byli oblečeni zcela běžným způsobem. Ron stál několik minut jako zamrzlý, nehýbal se, nemluvil. Byl zvědavý, co tam dělali a proč tam byli, ale nebyl schopen slova.

Jeden z andělů vykročil kupředu a začal k Ronovi mluvit. Řekl mu, že jsou čtyři andělé, jejichž úkolem je střežit truhlu smlouvy. Ron přistoupil k truhle, kamenné desky byly z truhly vyjmuty a anděl je vložil do výklenku ve stěně a dál informoval Rona o různých důležitých věcech. Kamenné desky nebudou lidstvu odhaleny, dokud se zákon nedostane do celého světa. Zákon, který donutí každého, aby přijal "znamení šelmy".

Ron nastavil svou videokameru a začal natáčet ještě předtím, než anděl vyndal z truhly smlouvy kamenné desky. Vzal kameru a videokazetu a odešel z jeskyně původním vchodem. Tento tunel jej dovedl až k východu z jeskynního systému, ven na ulici. Pospíchal do svého hotelového pokoje a zkontroloval svoji stopáž. Truhla smlouvy, andělé a kamenné desky byly jasně viditelné a Ron měl radost, že se mu to podařilo je natočit tak dobře. Ale Ronovo štěstí najednou pohaslo, když si uvědomil, co anděl řekl. Nemělo to vyjít na povrch do doby, než bude naplněn zákon „znamení šelmy“. Ron věděl, o čem v zákonu jde a pochopil význam za slovy anděla. Co udělá s videonahrávkou do té doby? Kde by mohla být bezpečně ukryta?

Ron nevěděl, co si má počít a rozhodl se do komory vrátit a zeptat se anděla, co by měl s videonahrávkou udělat. Když do ní vstoupil, anděl, se kterým dříve mluvil, se ho ptal, co chce. Ron mu řekl, že nemá adekvátní místo, kde by videonahrávku uložil. Anděl ji vzal z jeho ruky a uložil ji vedle kamenných desek, které byly stále ve výklenku.

Na konci 90. let bylo Ronovi skoro sedmdesát let. Byl unavený ze všech tlaků, které jeho práce přinášela a také bojoval s rakovinou. Vytrval však a dělal co mohl, aby pomohl lidem rozšířit poselství, které tyto objevy měly pro celý svět, spolu s poselstvím o živém Kristu. Ron Wyatt zemřel na rakovinu 4. srpna 1999 v Tennessee, USA.

Krevní test

Ron znovu vypráví posluchačům příběh v Sedechiášově jeskyni. „*Poté, co jsem tam (v jeskyni s truhlou smlouvy) byl třikrát, jsem se zde po čtvrté návštěvě setkal se čtyřmi mladými muži. Kdybych je býval potkal někde na ulici, neviděl bych mezi nimi a ostatními lidmi žádný rozdíl. Jeden z nich řekl: „Jsme andělé, kteří byli přiděleni k truhle smlouvy a řekneme ti, co Bůh chce v této záležitosti dál dělat a pomůžeme ti, abys udělal to, co chce On.“ Chtěli, abych odebral vzorek krve a nechal udělat jeho rozbor. Vše, co jsem měl, byla pozdrava na film a štítek z plechovky Coca Coly. Vzal jsem jej tedy a vyrovnal tak, abych s ním mohl trochu nabírat a naplnil asi 3 tyto malé nádoby suchou krví. Nechali jsme udělat rozbor. Určité množství této krve jsme vložili do solného roztoku při tělesné teplotě a jemně jím vířili 72 hodin. To byla část pokynu, který jsem dostal od anděla. Když jsme tento roztok potom vložili na 72 hodin do růstového prostředí a vložili pod mikroskop, bílé krvinky se rozdělily. Tato krev byla živá po více než 2000 letech. Podařilo se nám určit počet chromozomů: bylo jich 24. Kristus získal 23 chromozomů od Marie. Chromozom, který doplňuje počet chromozomů a určuje pohlaví, získal od svého nebeského Otce. My všichni máme 46 chromozomů, 23 získáváme od matky a 23 od otce. Lidé, kteří test prováděli, si mysleli, že jsem je nějakým způsobem podvedl. Nikdy v životě neviděli suchou krev, která by byla stále živá. V Písmu je jedno místo, kde se mluví o Kristu. V Žalmech se praví, že „neponecháš mou duši v pekle ani nenecháš, aby mé tělo spatřilo porušení.“ Tak po téměř 2000 letech Kristova krev byla a je stále živá. A tak Duch, krev a voda vydávají na zemi svědectví.“*

(Ron Wyatt, Zedekiah's Cave , listopad 1996)

R. Wyatt při vykopávkách v Zahradní Hrobce v 90. letech min. století Jeruzalém.

Poselství, které nikdo neslyšel

Příběh Rona Wyatta se stal středem velké pozornosti, stejně jako divokých debat. Prostý člověk říkal světu neuvěřitelný příběh, který před tím nikdo neslyšel. Pro některé to byla fantazie, ve které se duchovní svět popisuje jako věrohodný a reálný. Ron Wyatt tvrdil, že bible, nejčtenější kniha na světě, je historickou skutečností. Ale nejen to. Stejně tak prohlašoval, že Muž, který se narodil před přibližně 2000 lety, byl Mesiáš, Židy očekávaný, ale odmítnut. Dále tvrdil, že On byl tím, skrze kterého Bůh stvořil tento svět. Ronovy objevy dodnes vyvolávají nevíru, a to i v křesťanském světě. Způsobují nepokoj uvnitř židovské komunity. Přesto toto poselství není určeno výhradně pro náboženské komunity. Má skutečné obrovský vliv na celý svět, protože mu předkládá otázku: „Je bible opravdu pravdivá?“

Příběh Rona Wyatta nepostrádá věrohodnost, protože jej při jeho výpravách doprovázelo několik lidí, kteří mohou pravdivost jeho příběhu dosvědčit. Jednu dobu mu při pracích na vyklizení tunelu pomáhalo 15 různých lidí. Dále zde máme malého arabského muže; prvního, který kdy do jeskyně vstoupil a ihned dostal nepopsatelný strach. Tak veliký, že jediného, čeho byl schopen, byl útek. Granátové jablko, první artefakt objevený z prvního chrámu, dodnes uložený v malé skleněné skříňce v Izraelském muzeu jako viditelné svědectví. Krevní test šokoval profesionální pracovníky výzkumu na celém světě. Nikdo nemůže popřít, že mnoho věcí je dokladem toho, že příběh Rona Wyatta je pravdivý. Mnohým nicméně připadá až příliš neuvěřitelný, protože sami truhlu nebo krev neviděli. Rozhodli se proto mu nevěřit.

Ron řekl, že jednoho dne svět uvidí tyto důkazy na vlastní oči. Pokud neuvěří ani tehdy, dá se udělat jen málo, aby se dal přesvědčit. Jsou lidé připraveni uvěřit, že svět byl ve skutečnosti stvořen a že jsme se nevyvinuli z opic nebo plazů?

Ježíšova krev, která skrápěla slitovnici, obsahuje poselství, o kterém nikdo nikdy předtím neslyšel nebo ho ani nenapadlo. Ani sám Ron Wyatt, předtím, než truhlu objevil a pověděl příběh. Mnoho lidí však stále přemýšlí: „Proč se to stalo? Co to všechno znamená?“

R. Wyatt při vykopávkách v 90. letech min. století v Jeruzalémě.

**Místo Kristova ukřižování
ze Zahradního hrobu v současnosti.**

Wyatův syn u výklenku pro nápis

R. Wyatt s vizualizací truhly smlouvy.

R. Wyatt s manželkou.

Ukázka malby Lucase Cranase (1472-1553). Jeho vyobrazení ukřižování je prezentováno formou Ježíše uprostřed a po bocích další odsouzení. V bibli je napsáno, že po levici a pravici byli další odsouzení, což odpovídá vyobrazení, že Ježíš byl uprostřed (výše asi na speciální přání židovské velerady, jako obzvlášť zavrženihodného zločince) a po bocích níže byli po levé a pravé straně další odsouzení proti sobě, z nichž kajcník po pravici viděl tabulku nad kristovým kulem (křížem) (E.G.Whiteová - *Touha věků*, or.str. 750-751) a přečetl si ji (což kdyby byli všichni tři vedle sebe, asi nepřečetl, neboť by na kříži byla omezena hybnost krku, aby se nahnul do boku aby přečetl nápis na Kristem). Tudíž lze usuzovat, že byli ukřižováni tak, jak je vyobrazeno výše. Také si povšimněte tvaru kříže ve tvaru T.